

Eheyttävä kaupunkirakenne Kuopiossa

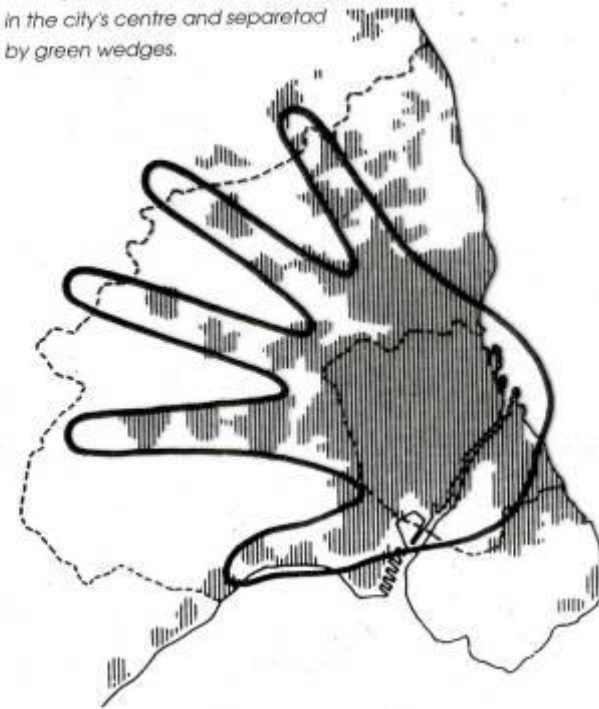
**Asuntomessuseminaari
Kuopiossa 10.8.2010**

**Leo Kosonen
kaavoituspäällikkö**

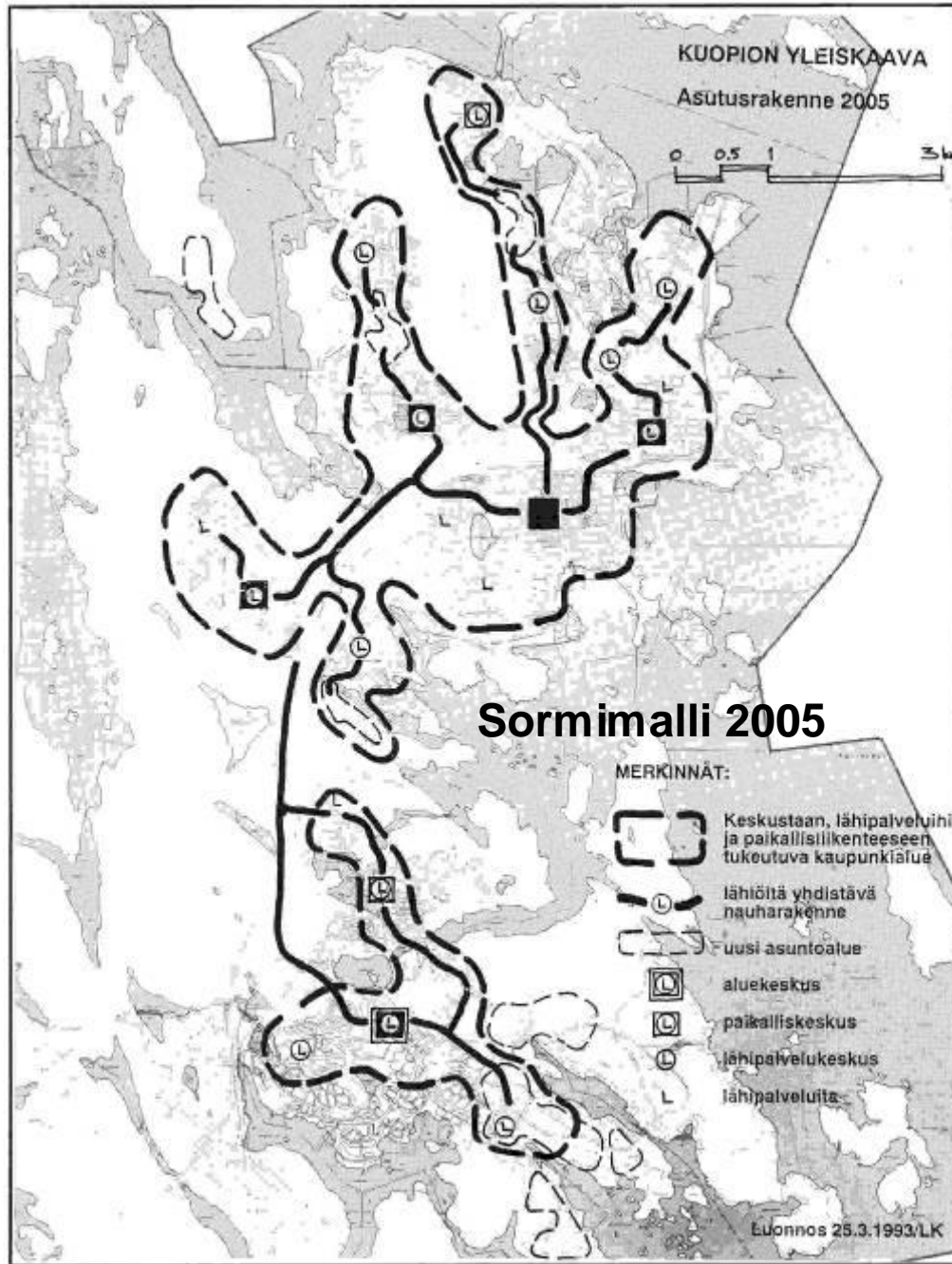
Jalankulku- ja joukkoliikennekaupunki

Sormimalli 1993

Copenhagen. The Finger Plan: constructed along 5 suburban railway lines which led towards employment in the city's centre and separated by green wedges.

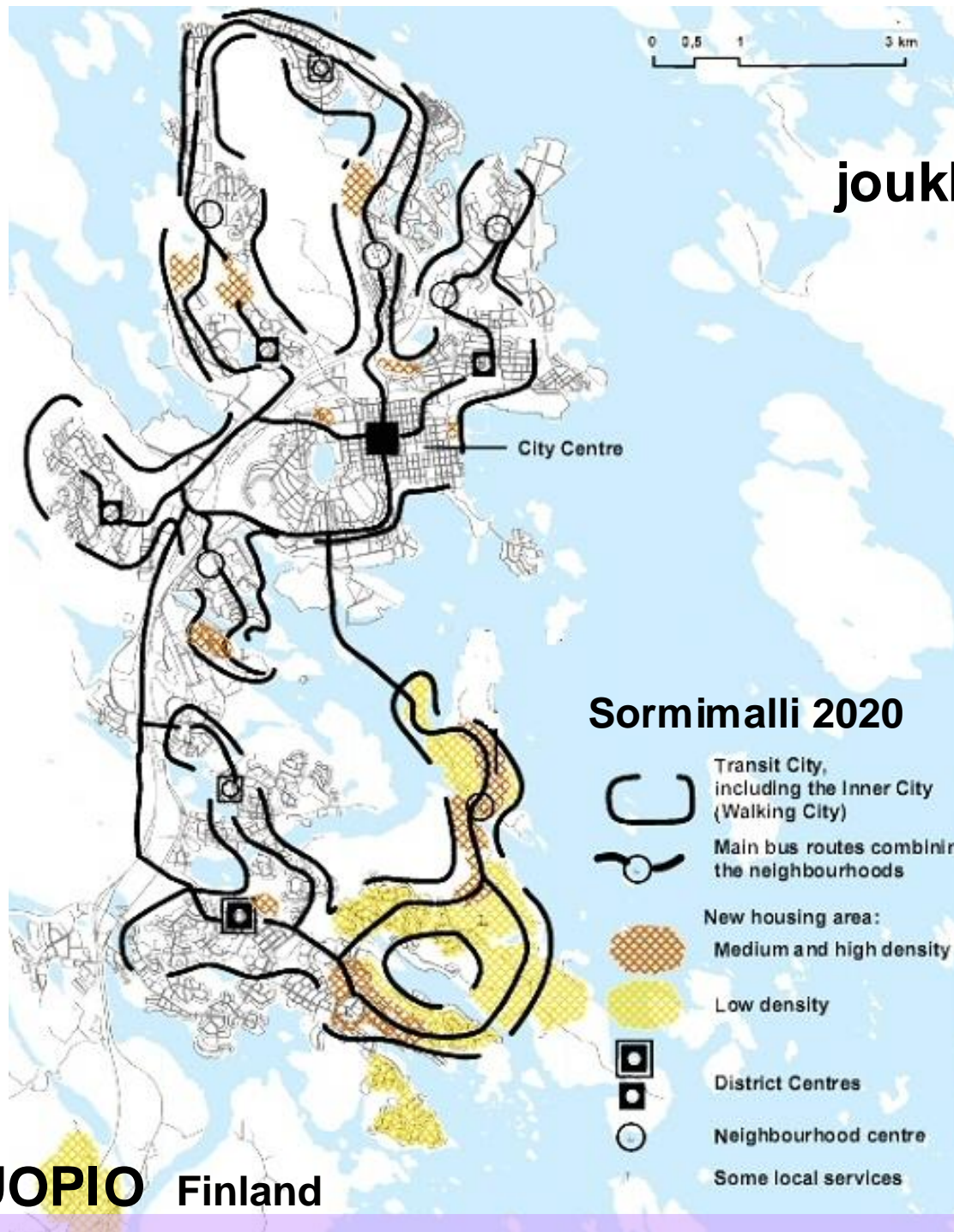

Town Planning in the Social Liberal State

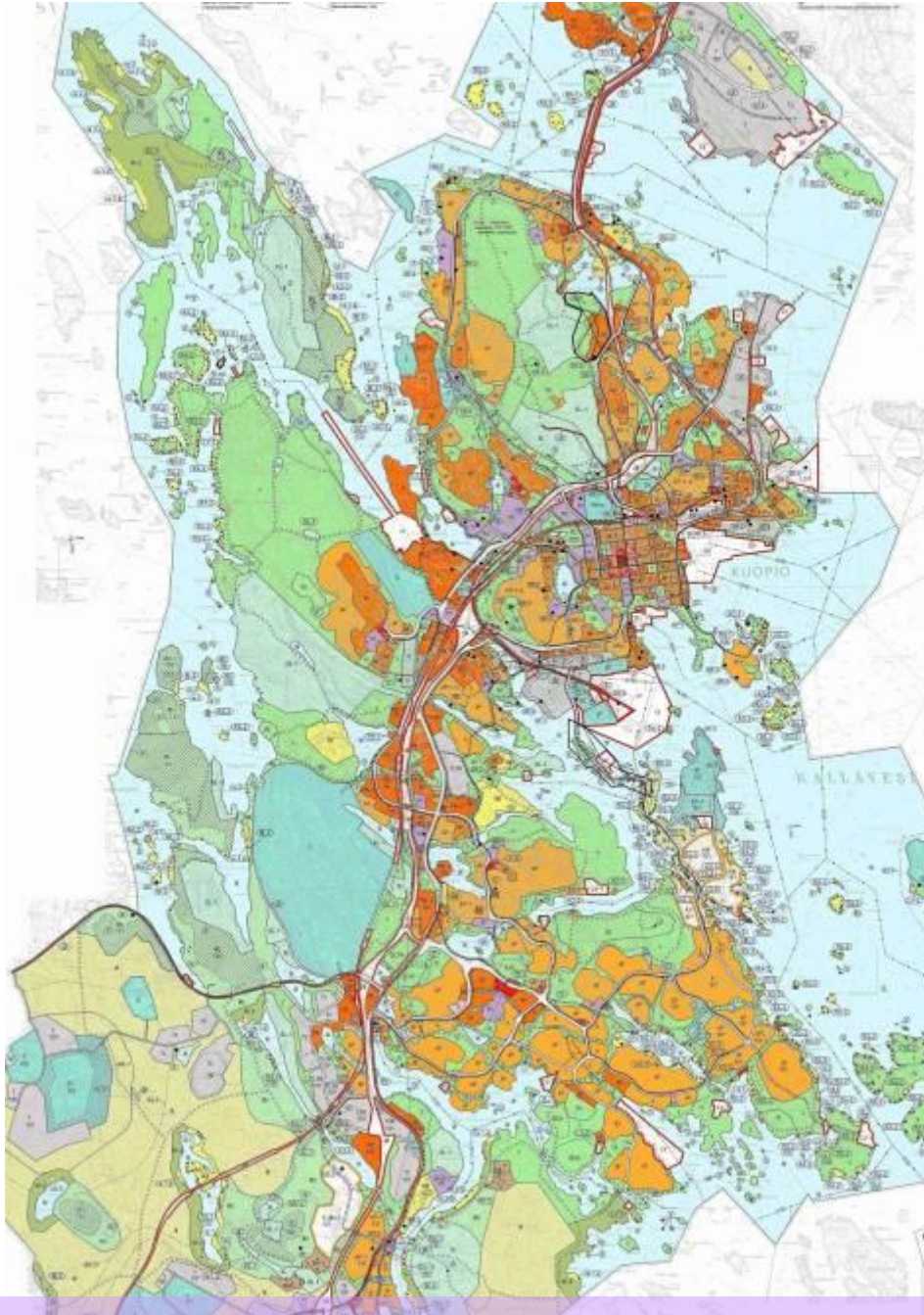
Jalankulku- ja joukkoliikennekaupunki

Sormimalli 1993

Sormimalli 2020

Kaupunkirakennesuunnitelman linjausten mukainen maankäyttö on tutkittu ja päätetty vuoden 2001 oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa sekä sitä tarkentavissa osayleiskaavoissa

Sormimalli 2020

Tavoite:

*Tasapainoinen jalankulku-
joukkoliikenne- ja autokaupunki*

Tavoite 24

Kaupunkirakenteen monipuolinen ja tasapainoinen kehittäminen

Autokaupunkikehityksen rinnalla vahvistetaan ja kehitetään **kaupunkikeskustaa sekä sitä ympäröivää jalankulku- ja joukkoliikennekaupungin vyöhykettä.**

Lisäksi edistetään energiataloudellista, vähän liikennettä aiheuttavaa yhdyskuntarakennetta yhdyskuntasuunnittelun keinoin ja kehitetään joukkoliikennettä sekä edistetään kävelyä ja pyöräilyä.

KUOPION ILMASTOSTRATEGIA VUOSILLE 2009 - 2025

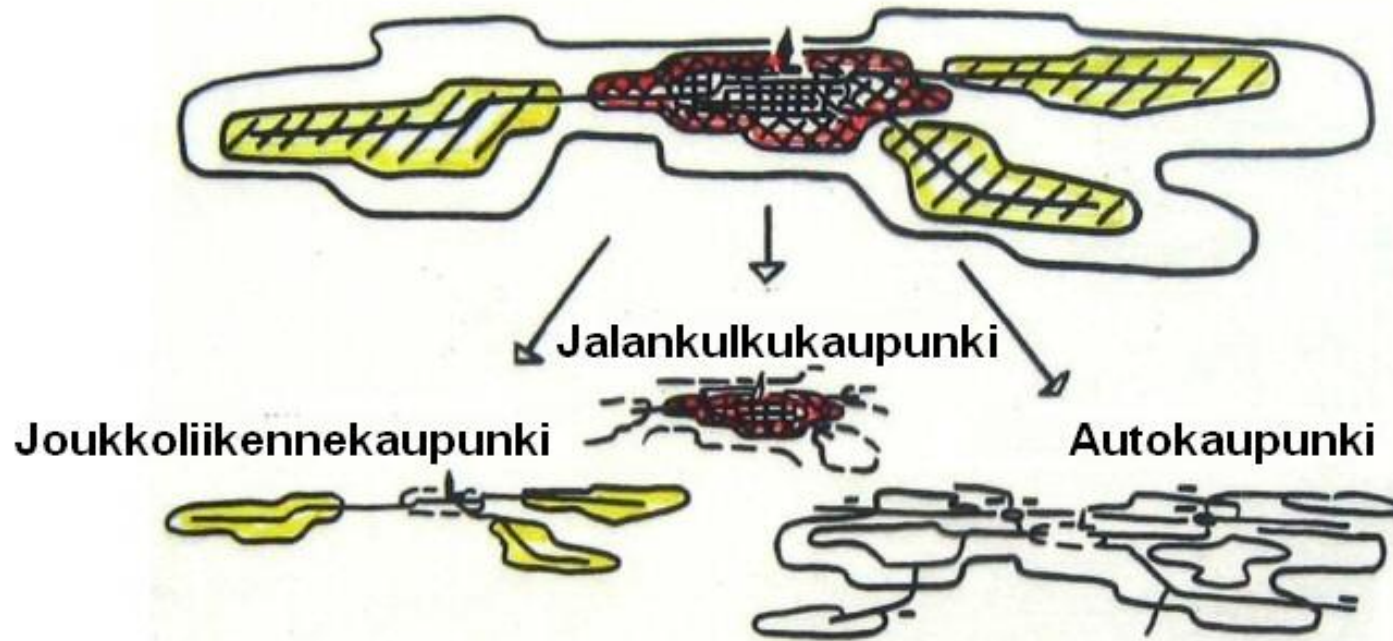
16.10.2008

Eheyttäminen

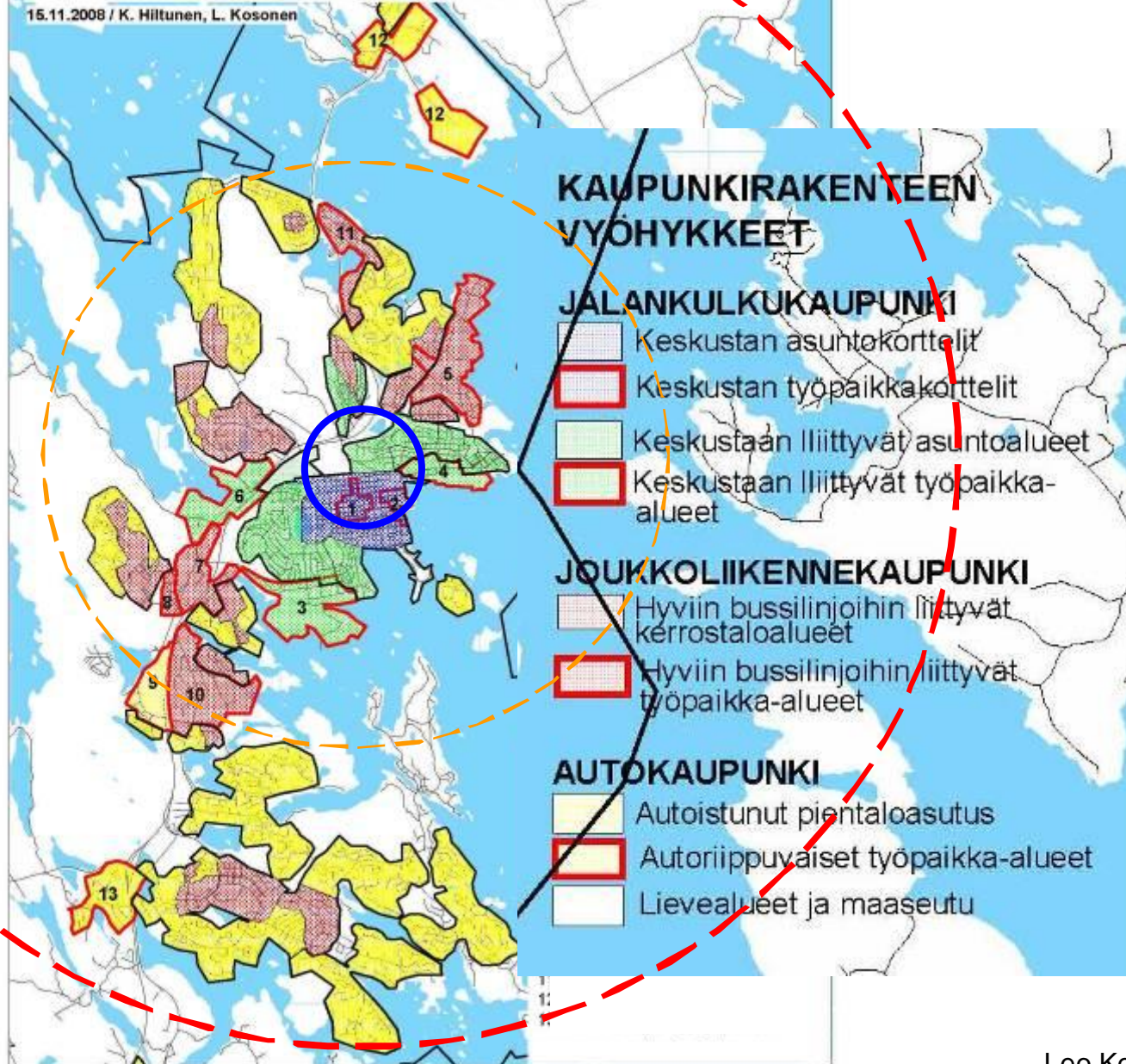
Vetovoimaa kaupunginosiin, joissa voidaan parhaiten suosia ilmastopäästöjen vähentämistä, energian säästöä ja terveellistä kaupunkielämää.

Kuopion malli vuodesta 1993

KUOPION KAUPUNKIRAKENNE 2008 ASUMINEN JA TYÖPAIKKA-ALUEET

15.11.2008 / K. Hiltunen, L. Kosonen

Sormimalli 2020

Tavoite:

**Tasapainoinen jalankulku-
joukkoliikenne- ja autokaupunki**

Keinot:

Jalankulkukaupunki:

- Alatori, kävelykeskustan uudistaminen
- rännikaduista kävelykatuverkosto
- jalankulkukaupungin asuntopihoja ym.

Jalankulkukaupungin pyöräilyvyöhyke (2 km):

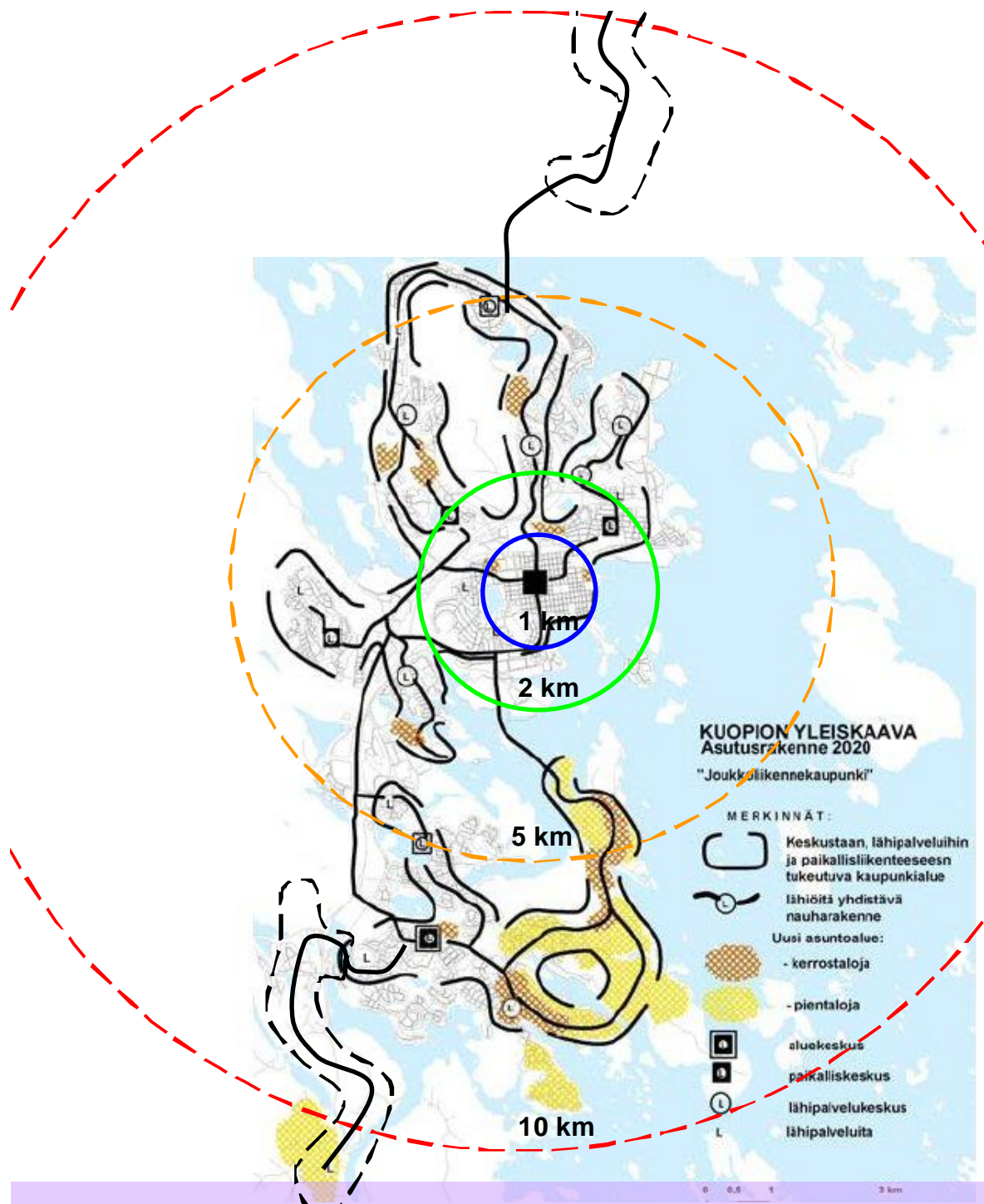
- täydennysrakentamista ja tehostamista
- kampusvisio
- pyöräteiden verkoston parantamista

Joukkoliikennekaupunki:

- Helminauha ja Pihlajalaakso
- lähiöuudistus ja täydennysrakentaminen
- bussiaukiot, palvelut ja pyörätiet
- yritysalueiden uudistaminen

Autokaupunki:

- liittyminen bussikaupunkiin
- maankäytön tehokkuus
- ylimitoitusten välttäminen

Sormimalli 2020

Tavoite:

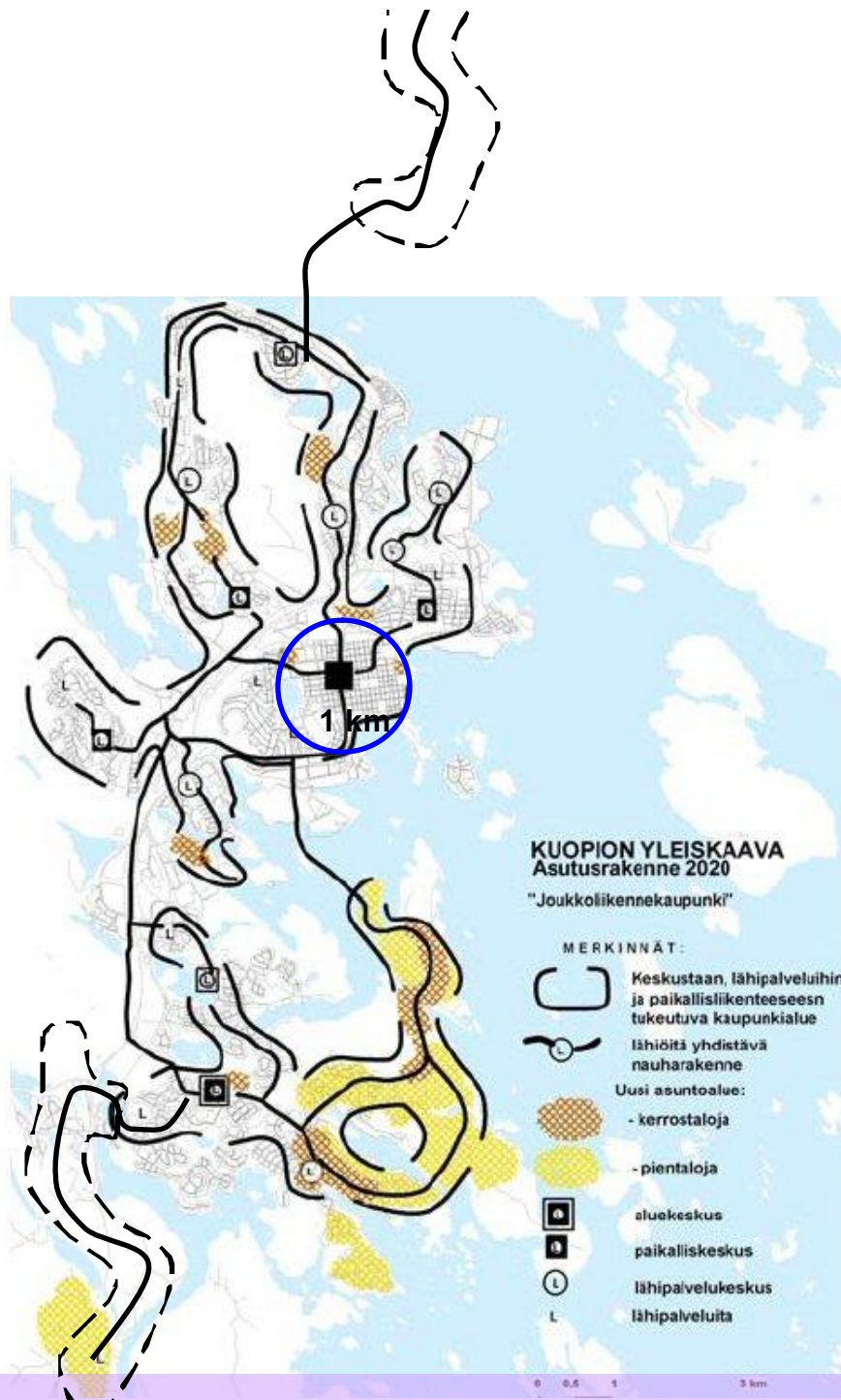
**Tasapainoinen jalankulku-
joukkoliikenne- ja autokaupunki**

Jalankulkukaupunki:

12 000 asukasta kilometrin säteellä torista

Vuoden 1995 jälkeen jalankulku-
kaupunkiin on rakennettu 1800 asuntoa yli
3000 asukkaalle

- Alatori, kävelykeskustan uudistaminen
- rännikaduista kävelykatuverkosto
- jalankulkukaupungin asuntopihoja ym.

Jalankulkukaupunki ja kävelykeskusta

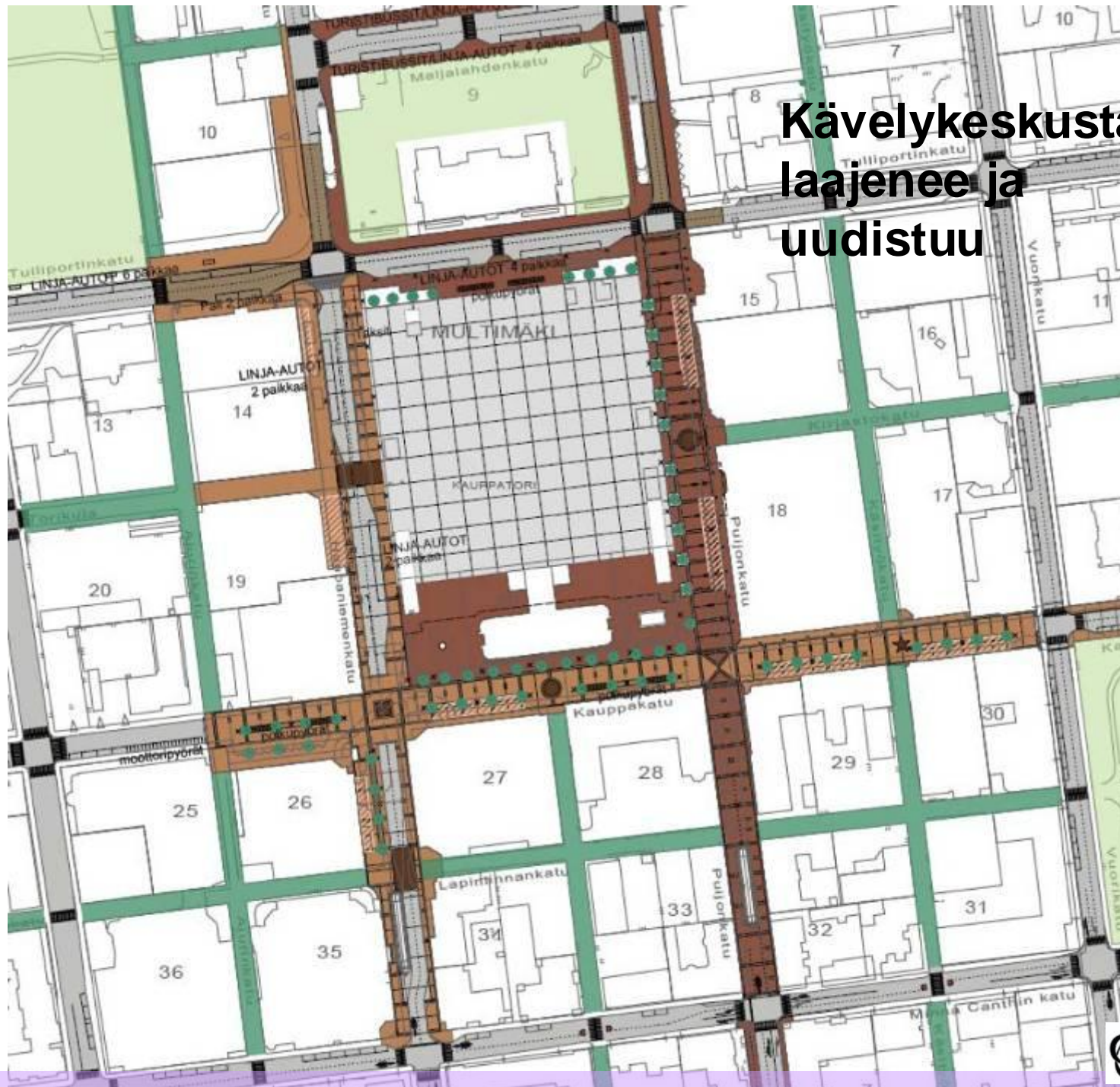
Jalankulkukaupungin
keskellä on
kävelykeskusta, joka
uudistuu ja laajenee

Kävelykeskustan alla on
suuri **pysäköintilaitos**,
jota laajennetaan.
Pysäköintilaitoksia on
myös kävelykeskustan
ympärillä.

Bussilinjat kohtaavat
kävelykeskustassa.

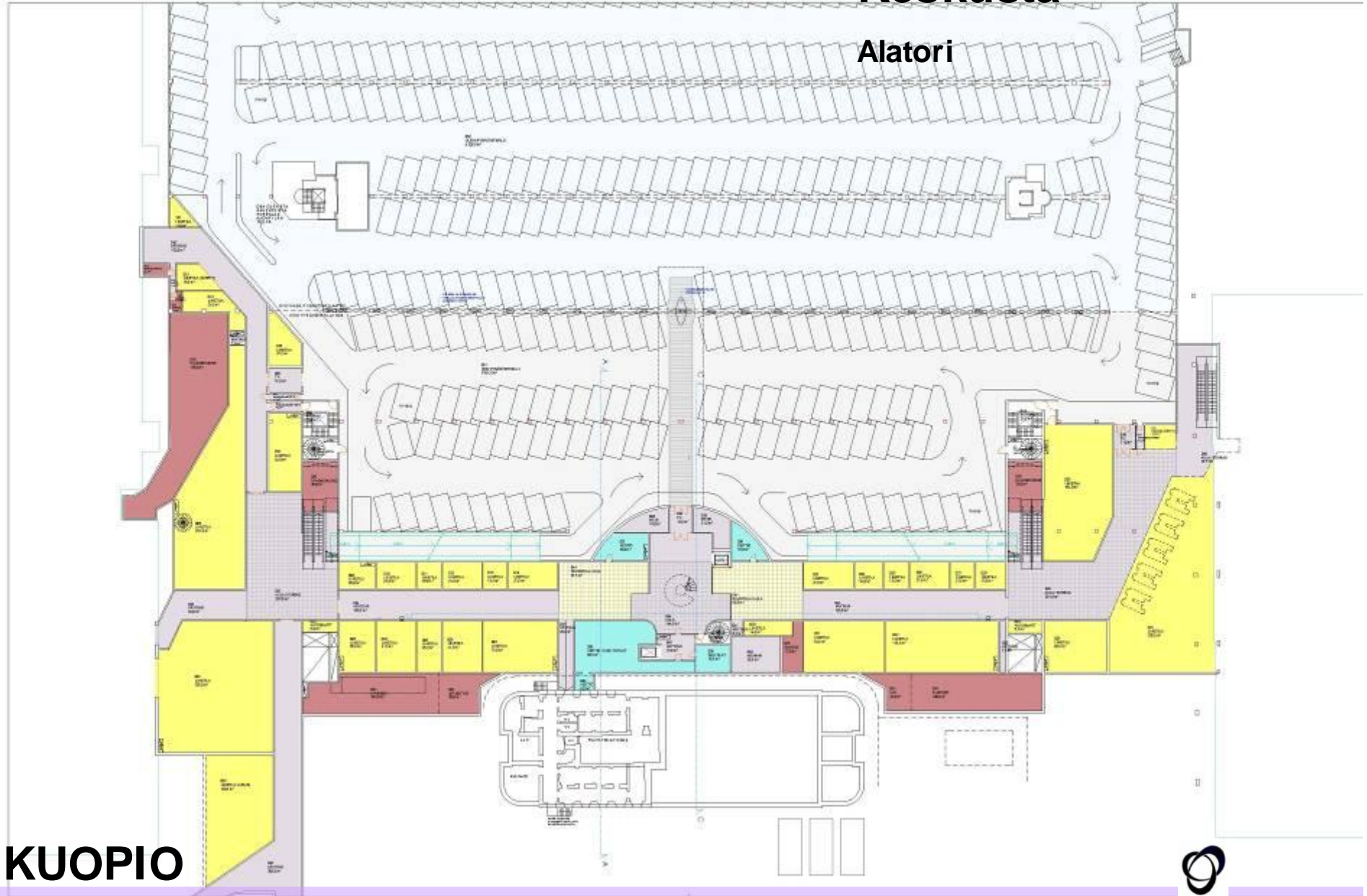

Kävelykeskusta laajenee ja uudistuu

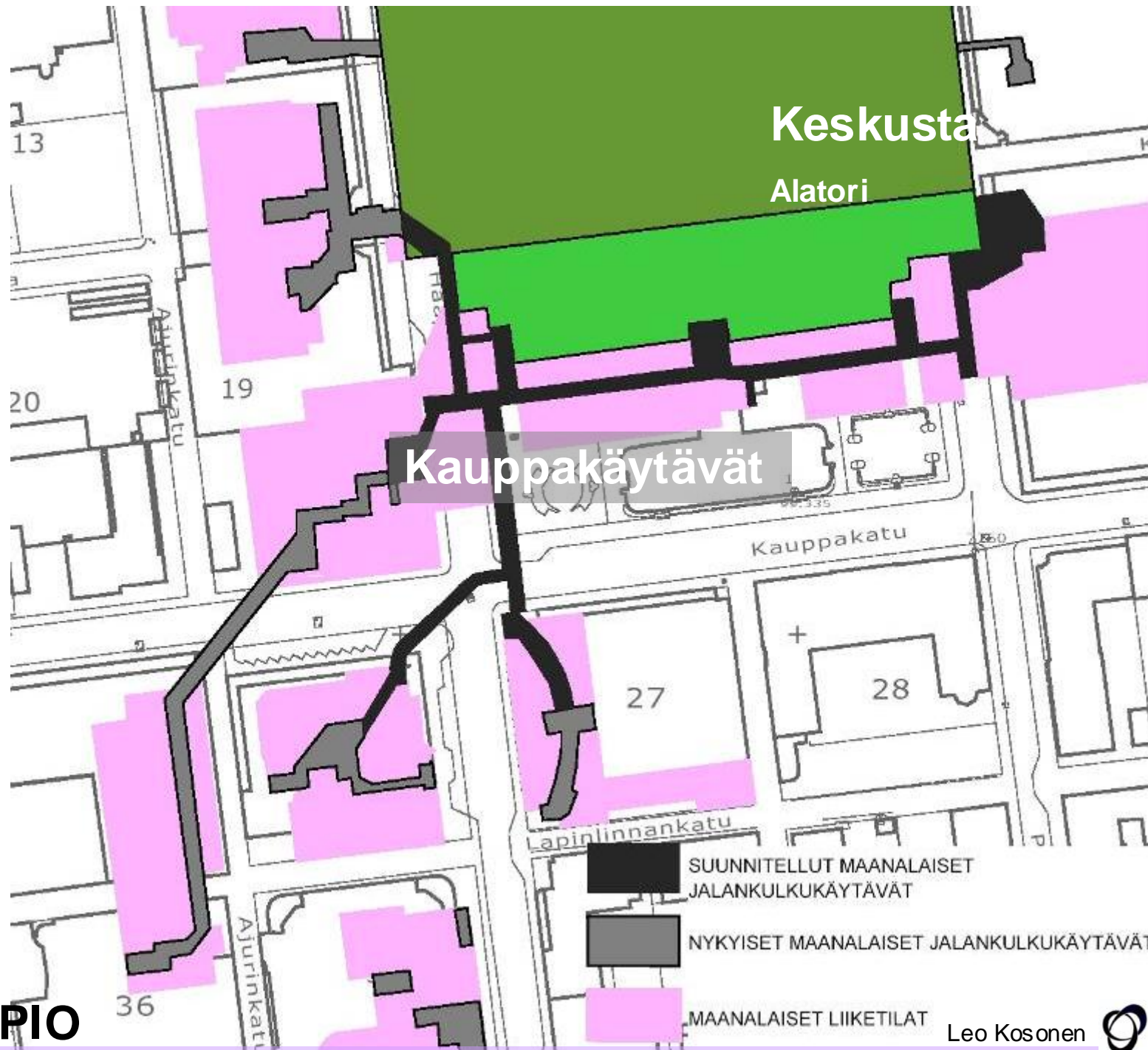
Keskusta

Alatori

KUOPIO

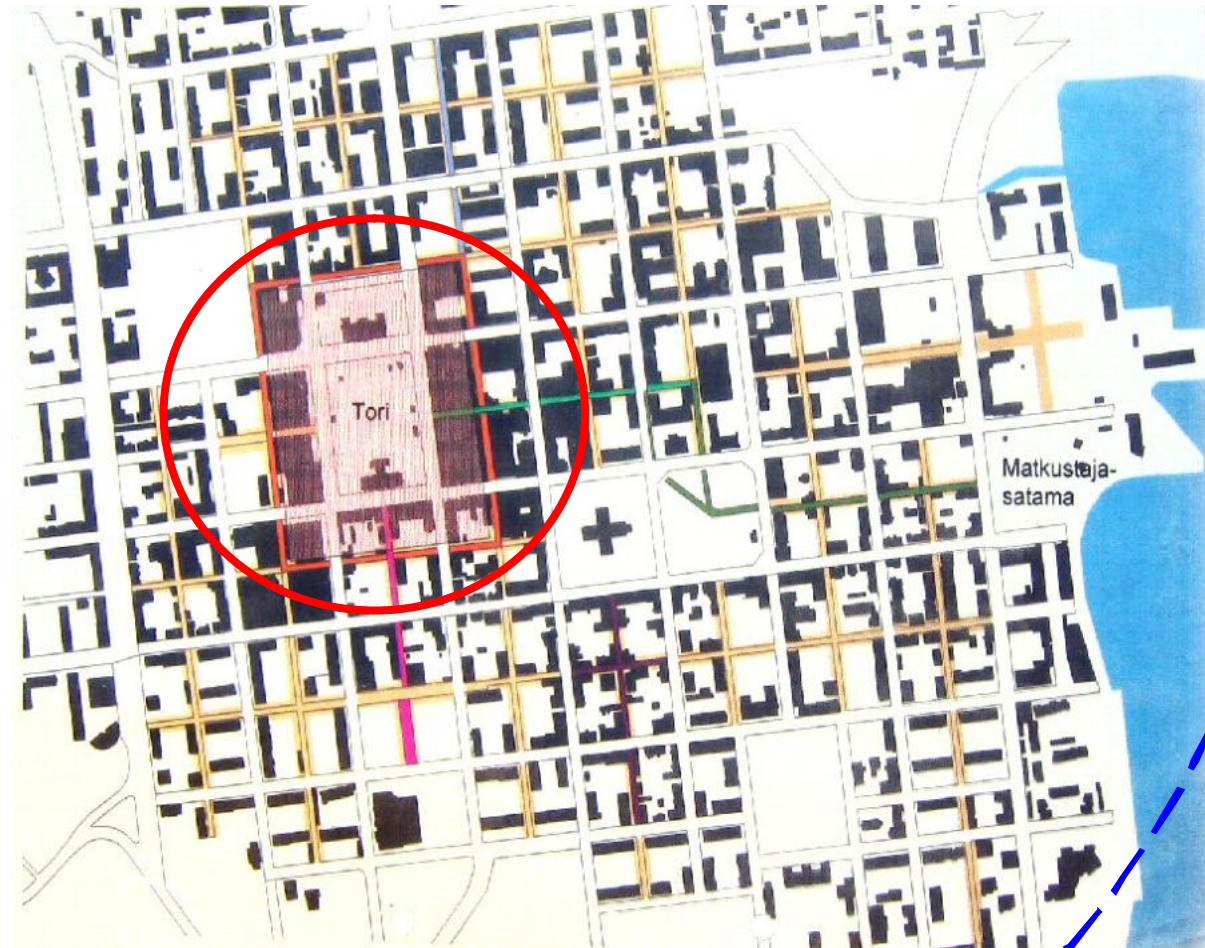

Jalankulkukaupunki ja kävelykeskusta

Kävelykeskustan
ympärillä on laaja
kävelykatujen verkosto

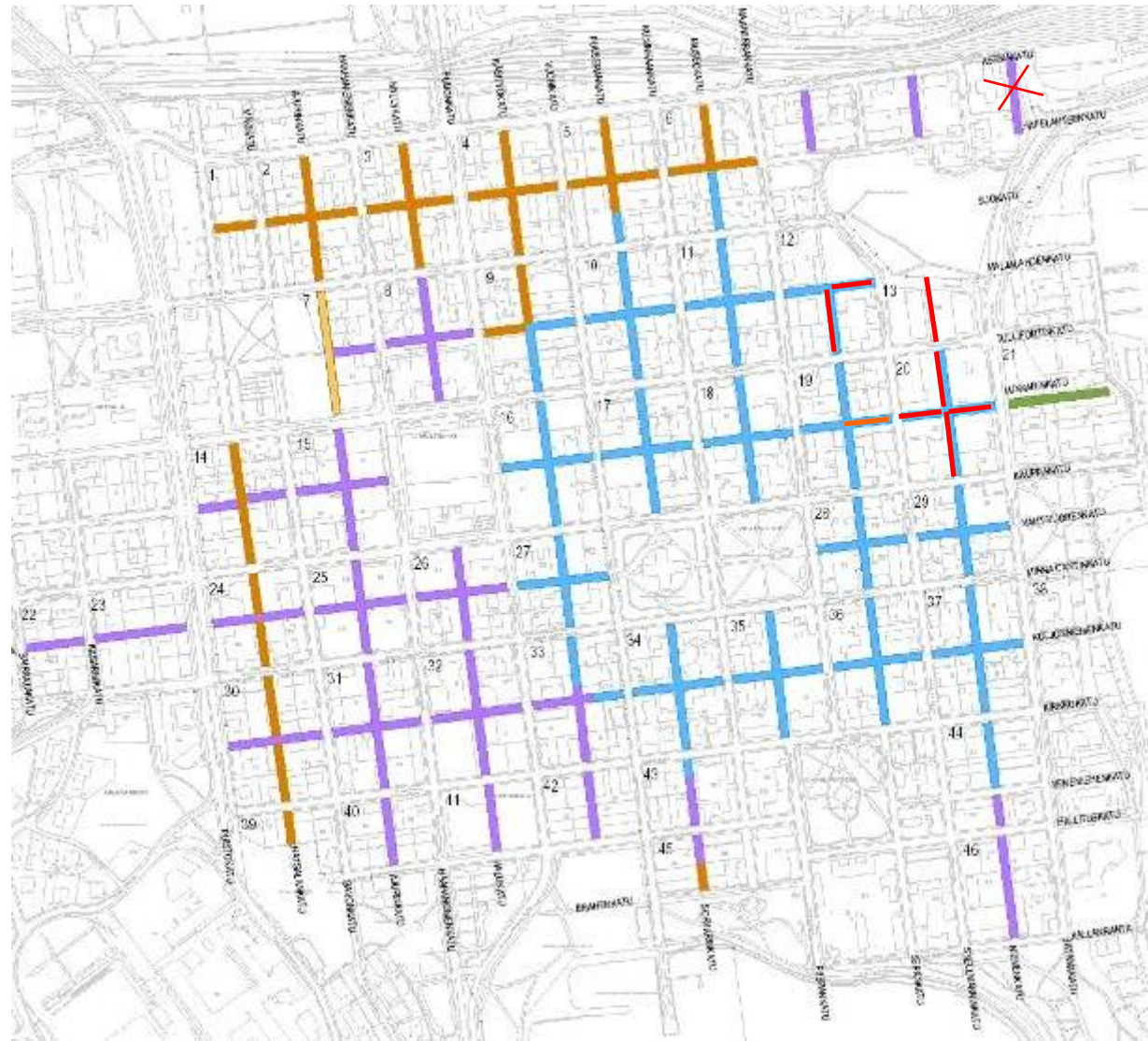
Uusia jalankulku-
kaupungin
asuntokortteleita

Jalankulkukaupunki

Rännikatuverkosto 1776-

Vanhat rännikadut on muutettu kävelykatujen verkostoksi, jonka pituus on yhteensä 10 km

— Uusia rännikatuja

Jalankulku kaupunki

kävelykatujen verkosto
10 km

Jalankulkukaupunki

kävelykatujen verkosto 10 km

KUOPIO

Leo Kosonen

27.9.2007

Jalankulku kaupunki

kävelykatujen verkosto

120 kujaa, joista yli 60 on
uudistettu

Jalankulkukaupunki

kävelykatujen verkosto

10 km

Jalankulkukaupunki

Jalankulkukaupunkiin on rakennettu 1800 uutta asuntoa.

Varastoalue on muutettu asuntokortteleiksi

KUOPIO

Jalankulkukaupunki

Jalankulkukaupunkiin on rakennettu 1800 uutta asuntoa

Saneerausta ja mittakaavan palauttamista

KUOPIO

Jalankulkukaupunki

Jalankulkukaupunkiin on rakennettu 1800 uutta asuntoa

1/3 uusista asunnoista on tarkoitettu autottomille asutokunnille.

Jalankulkukaupunki

Jalankulkukaupunkiin tarvitaan hyviä pihvoja. 1/3 uusista asunnoista on tarkoitettu autottomille asutokunnille.

Jalankulkukaupunki

Rakentaminen jatkuu.

1000 as

KUOPIO

Leo Kosonen

25.5.2007

Leo Kosonen

10.8.2010

näkymä lounaasta

Linja-autoaseman alueen maankäytön tutkielma - kaavoitusosasto - Janne Repo - 18.6.2009

Leo Kosonen

26.4.2010

Sormimalli 2020

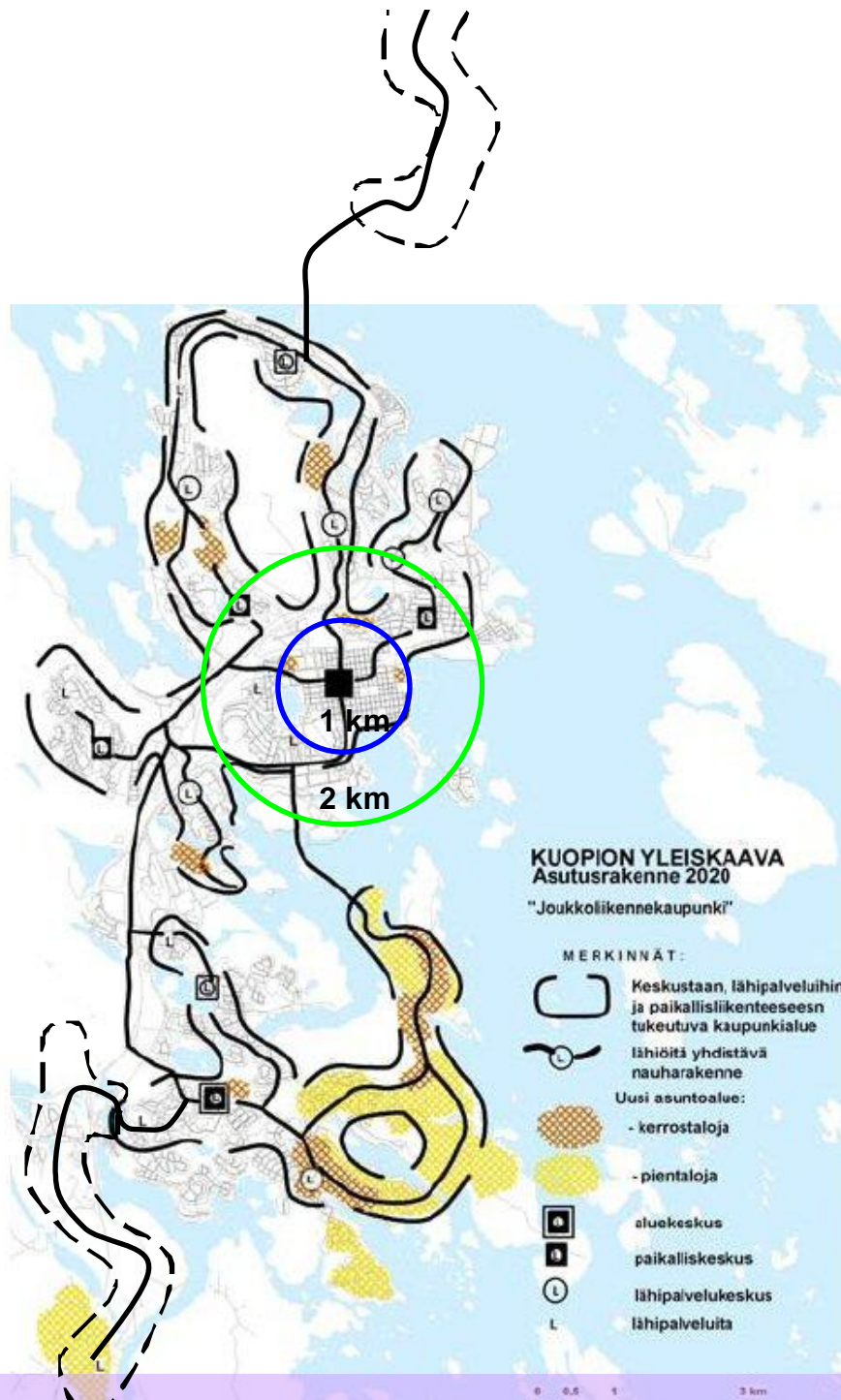
Tavoite:

**Tasapainoinen jalankulku-
joukkoliikenne- ja autokaupunki**

**Jalankulkukaupungin
pyöräilyvyöhyke (2 km):**

8000 asukasta, paljon työpaikkoja

- täydennysrakentamista ja tehostamista
- kampusvisio
- pyöräteiden verkoston parantamista

Jalankulkaupunki Pyöräilyvyöhyke

Turon alue

Leo Kosonen

27.10.2009

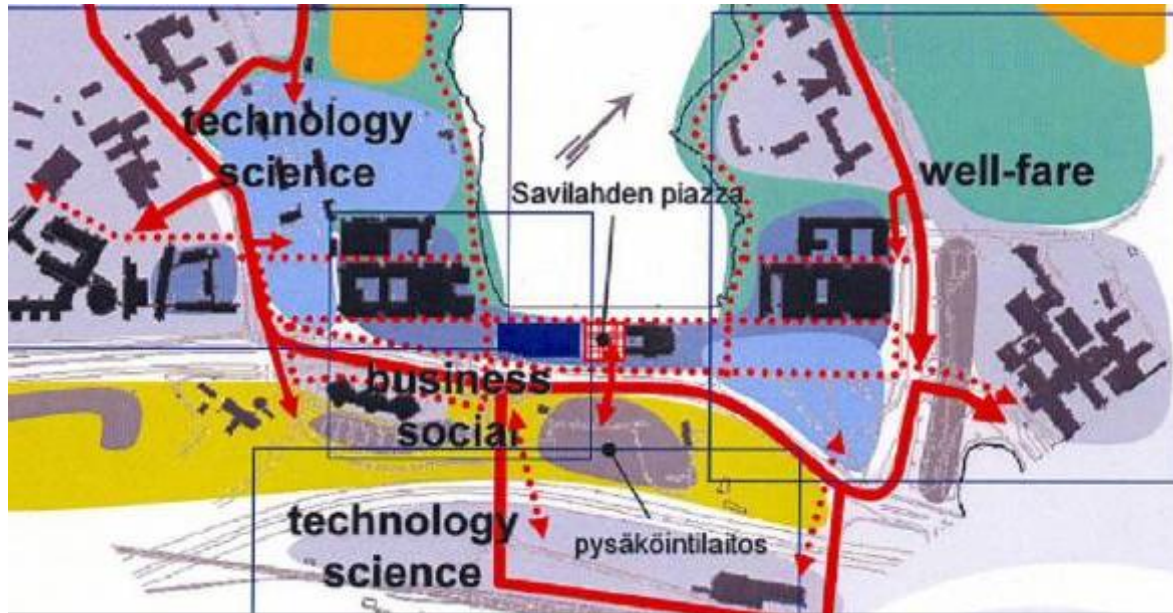
Jalankulkaupunki
Pyöräilyvyöhyke

Turon alue

Leo Kosonen

27.10.2009

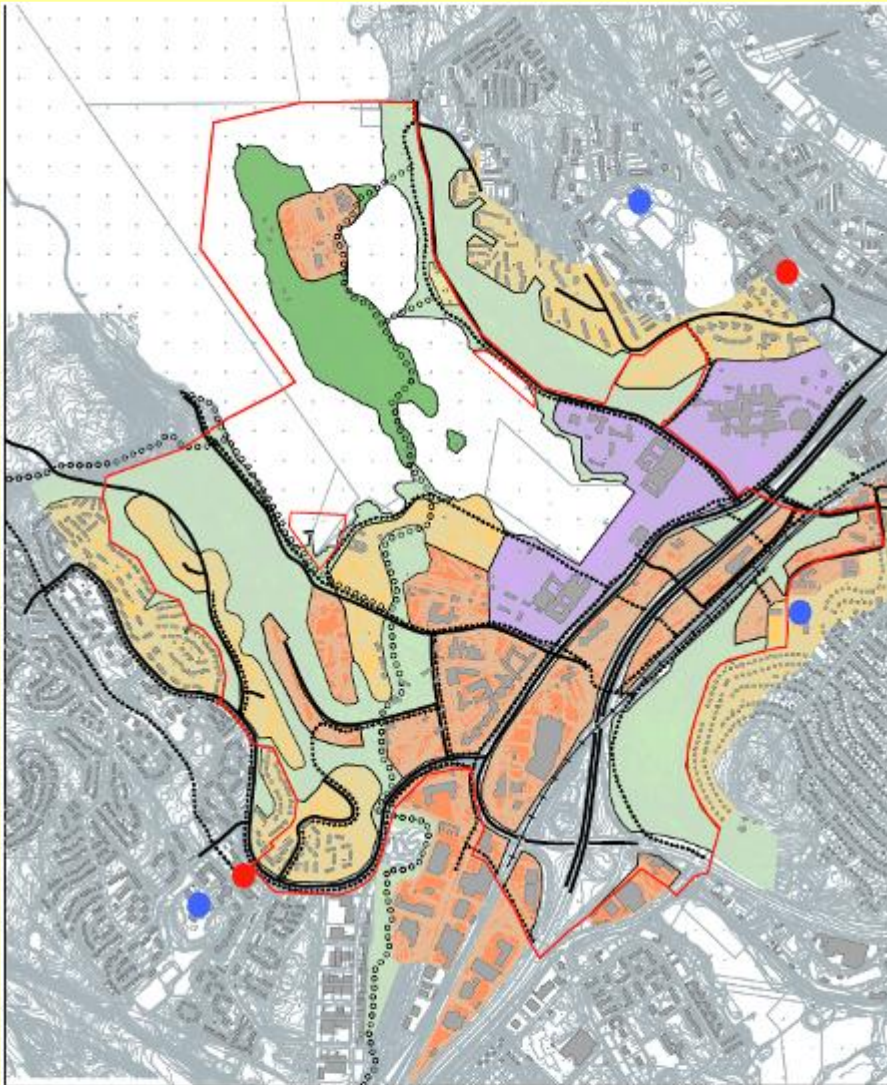
Jalankulkukaupunki Pyöräilyvyöhyke

Kampusvision mukaan Savilahdesta tulee 30 000 ihmisen asuin- opiskelu- ja työpaikka-alue.

Tavoitteena on hyvä kävely-ympäristö.

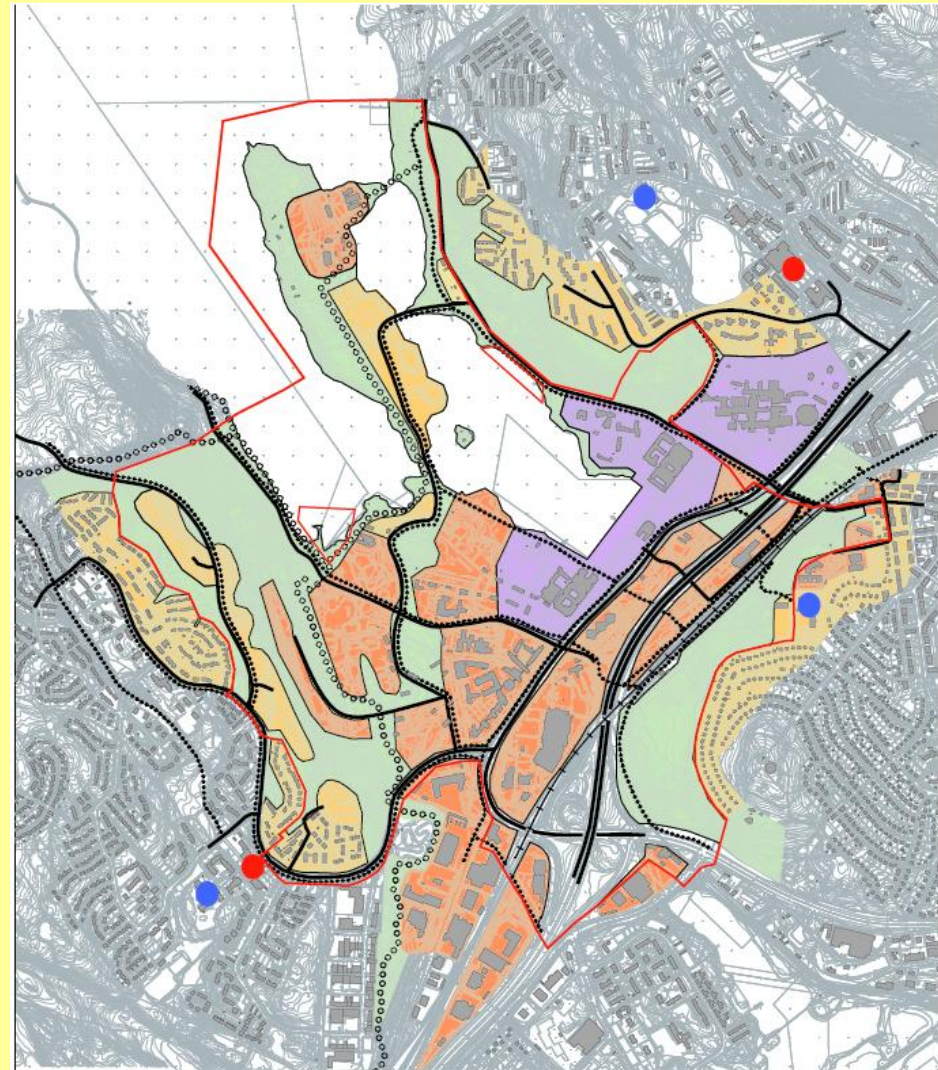

- Työpaikkavyöhyke
- Julkisten palvelujen vyöhyke
- Asumisvyöhyke
- Ulkoilu- ja virkistyspalvelujen vyöhyke
- Vihervyöhyke
- Pääliikenneverkko
- Kevyen liikenteen pääyhteys
- Ulkoilun pääyhteys
- Rata
- Palvelukeskus
- Koulu
- Oleva rakennus

**SAVILAHTI OSAYLEISKAAVA
RAKENNEVAIHTOEHDOT
VE 1**

1.11.2009

- Työpaikkavyöhyke
- Julkisten palvelujen vyöhyke
- Asumisvyöhyke
- Ulkoilu- ja virkistyspalvelujen vyöhyke
- Vihervyöhyke
- Pääliikenneverkko
- Kevyen liikenteen pääyhteys
- Ulkoilun pääyhteys
- Rata
- Palvelukeskus
- Koulu
- Oleva rakennus

**SAVILAHTI OSAYLEISKAAVA
RAKENNEVAIHTOEHDOT
VE 2**

1.11.2009

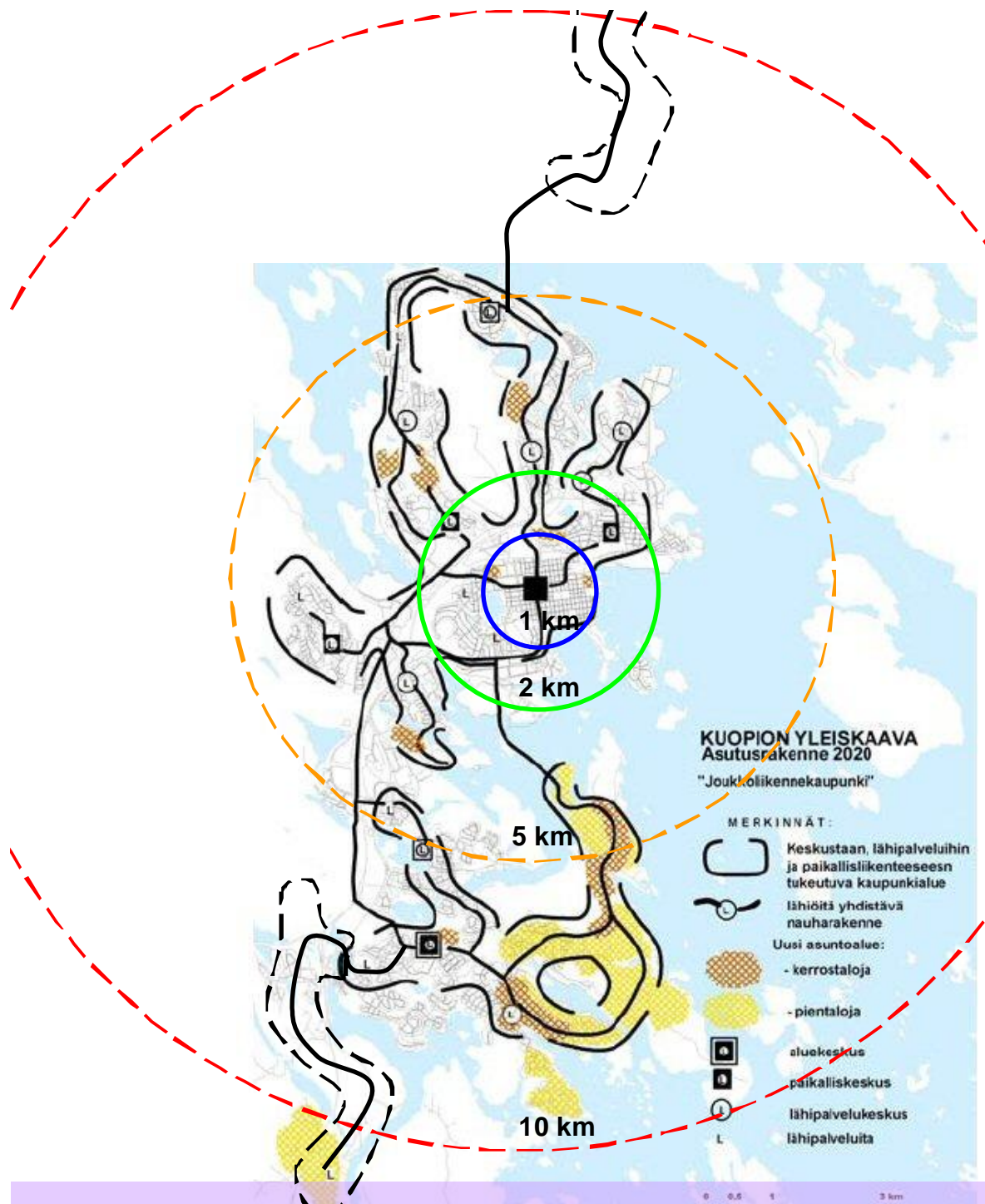
Sormimalli 2020

Tavoite:

**Tasapainoinen jalankulku-
joukkoliikenne- ja autokaupunki**

Joukkoliikennekaupunki:

60 000 asukasta

Joukkoliikennekaupunki

Puijonlaakso

Leo Kosonen

4.8.2010

KELLONIEMI - LÄHIÖ ELÄÄ!

PELIKENTTÄ JA KAUPPA

ARKITEEYSPIT
KANTAJA-ARVOT: AINA LAATU JA TOIVE, AINA KOKONAISUUS
KÄSITTELY: ARKITEHTI LEENA KOSKONEN

Sormimalli 2020

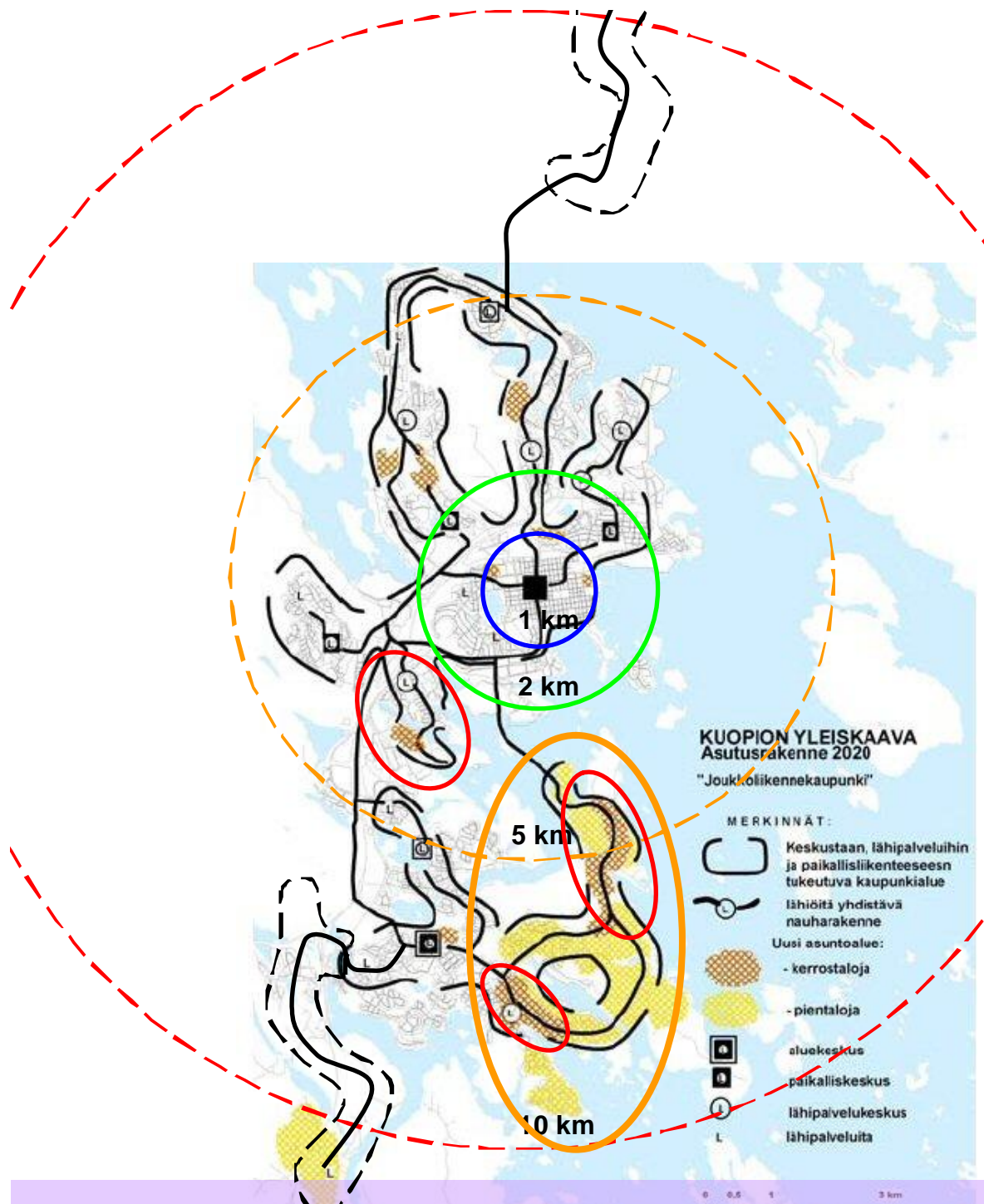
Tavoite:

**Tasapainoinen jalankulku-
joukkoliikenne- ja autokaupunki**

Joukkoliikennekaupunki:

Esimerkkejä:

Särkilahti ja Saaristokaupunki

Sormimalli 2020

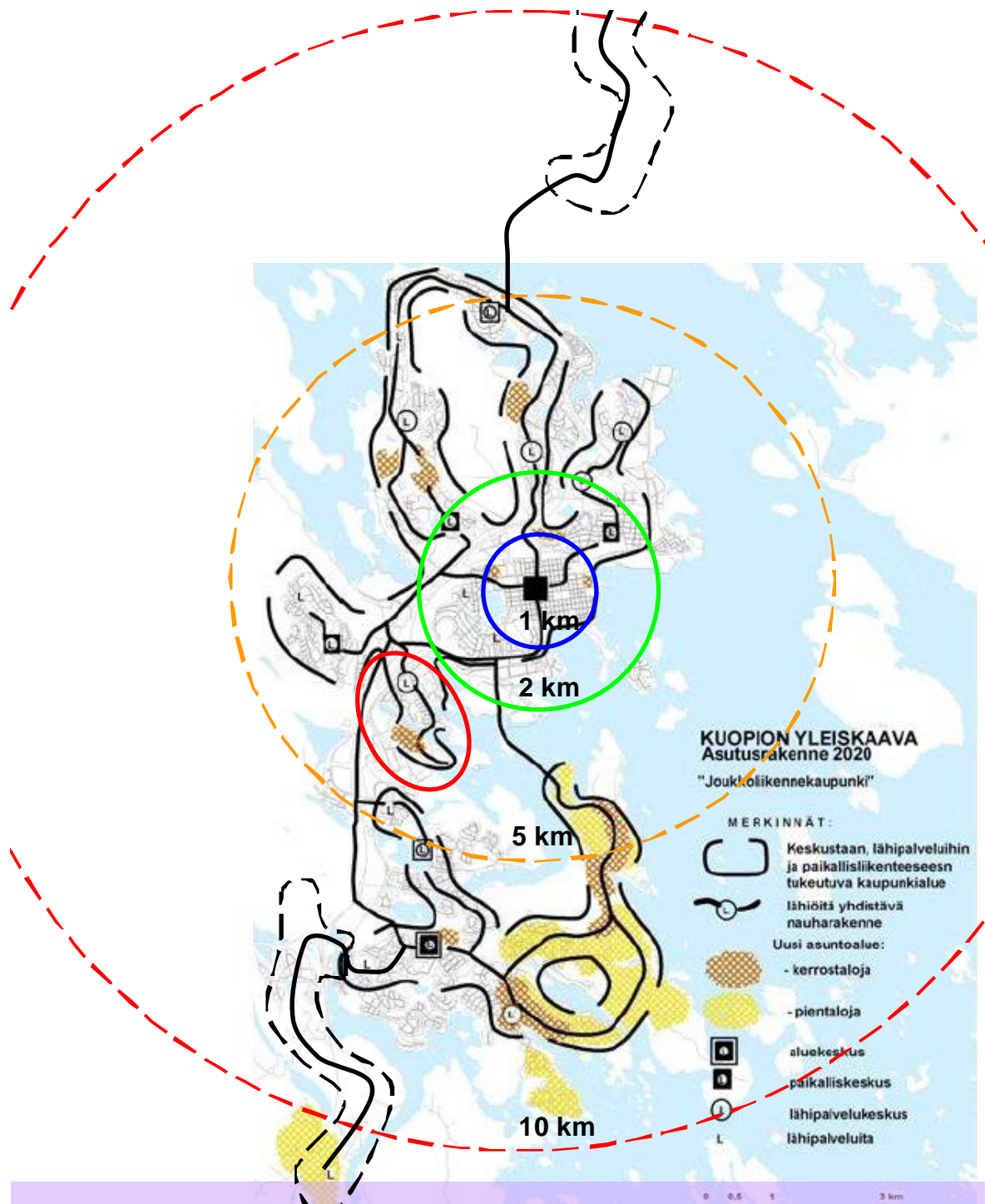
Tavoite:

**Tasapainoinen jalankulku-
joukkoliikenne- ja autokaupunki**

Joukkoliikennekaupunki:

Esimerkkejä:

Särkilahti

Sormi

Särkiniemi ja Särkilahti

Pienen lähion (2500 as)
lähiöuudistus

Bussisilta

Täydennysrakennusalue
(1300 as)

Särkiniemen lähiöuudistus 1998-2003

Särkiniemi

Leo Kosonen

4.8.2010

Särkiniemen lähioudistus 1998-2003

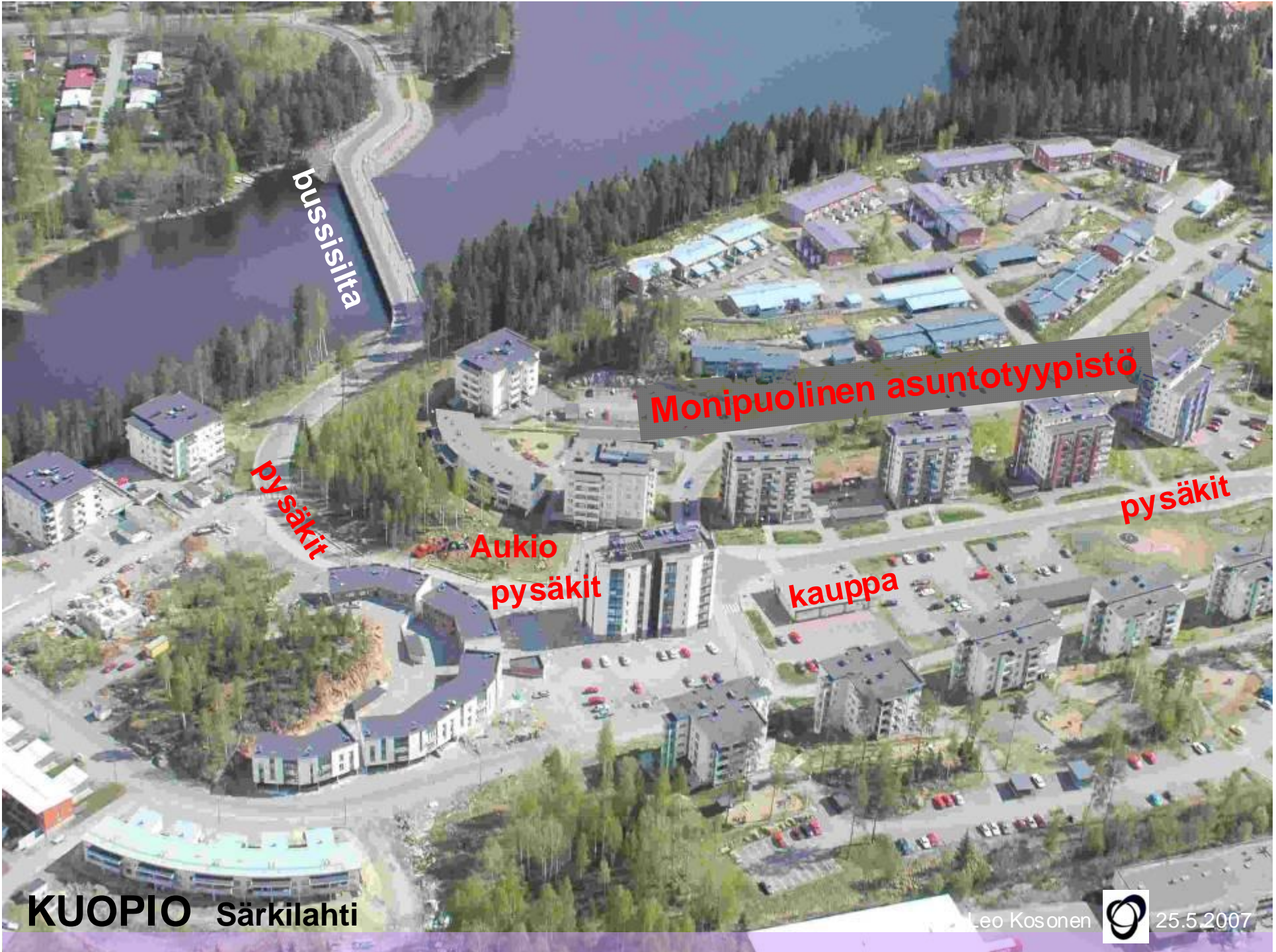

Särkiniemi

Leo Kosonen

4.8.2010

bussisilta

Monipuolinen asuntotyyppistö

pysäkit

Aukio
pysäkit

pysäkit

kauppa

Särkilahti

Leo Kosonen

4.8.2010

Transit City

Särkilahti

Leo Kosonen

12.2.2008

Särkilahti

Särkilahti

Leo Kosonen

27.10.2009

Särkilahti

Leo Kosonen

27.10.2009

Särkilahti

Leo Kosonen

27.10.2009

Särkilahti

Leo Kosonen

12.2.2008

20

Bus bridge

Bus only

Pedestrians
and cyclists

Kuopio
Särkilahden silta

Särkilahti

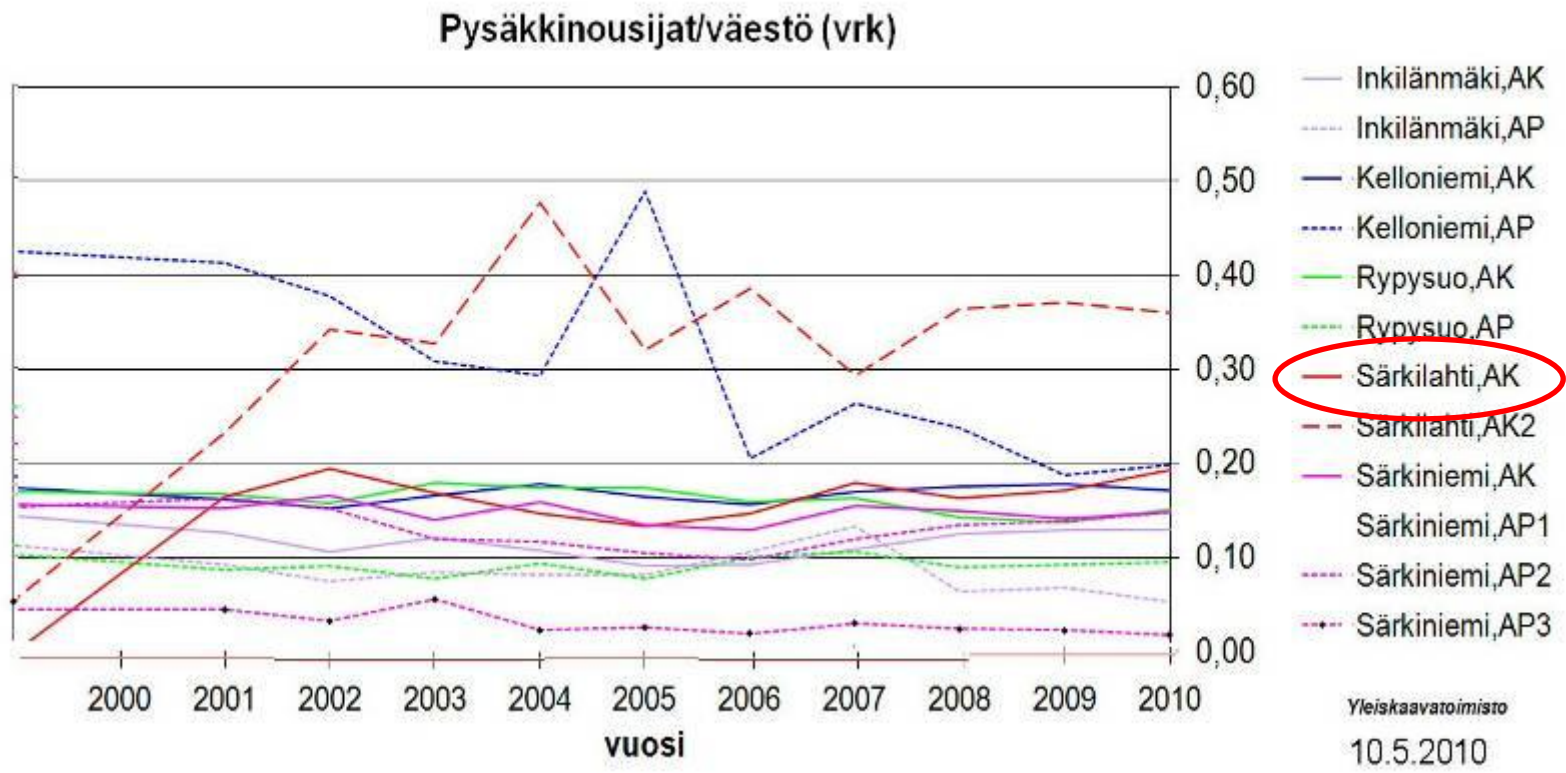

Särkilahti

Bussinousijat 2001-2010

Bussikaupunkia

Bussinousijoita on jo enemmän kuin vanhoissa kaupunginosissa

Pihlajalaakso

Lähiörakennetta täydentävää
sormimaista bussikaupunkia

Liittyy suureen viheralueeseen
joka tältä osin pienenee

1300 asukasta

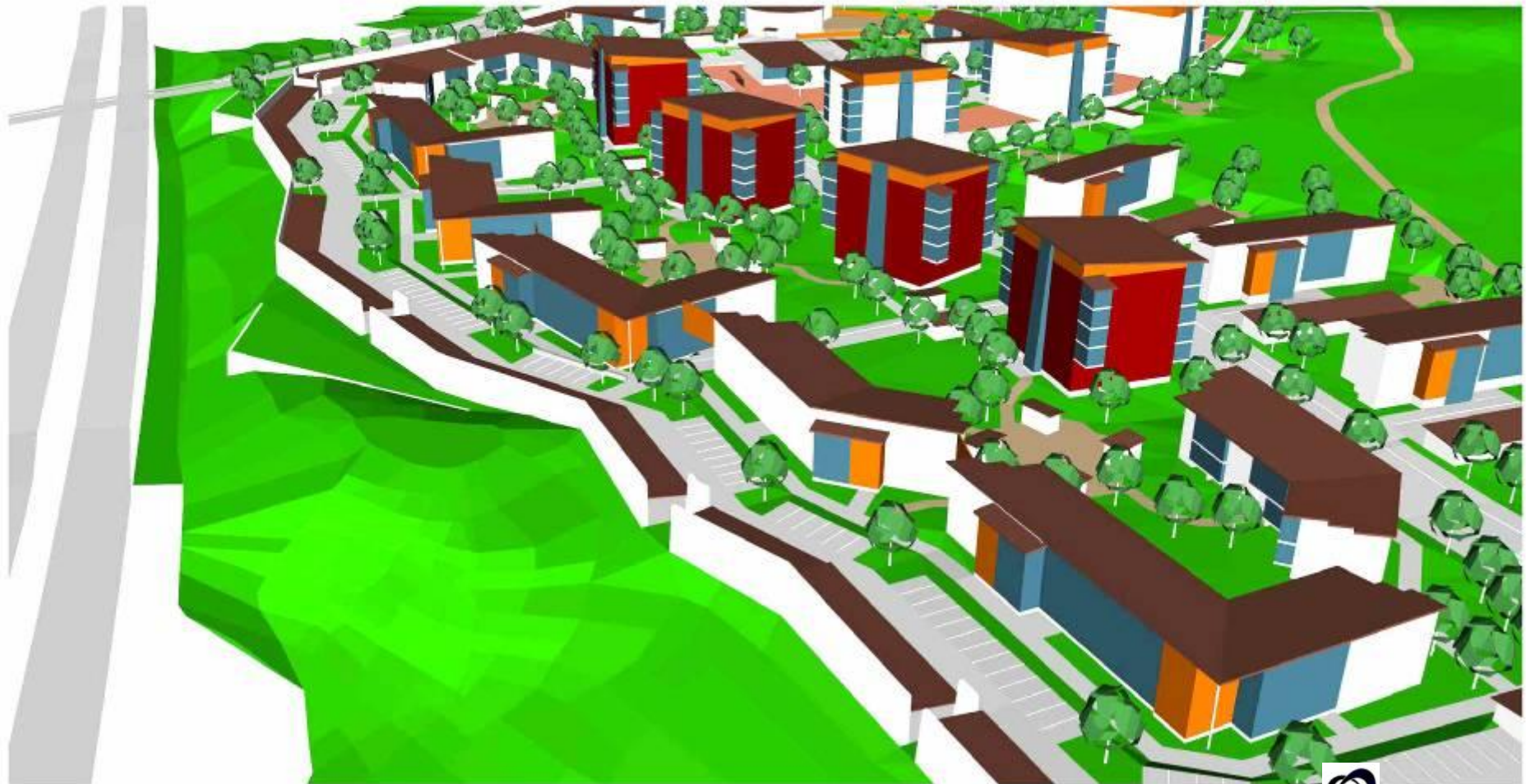
Leo Kosonen

12.2.2008

Pihlajalaakso

Lähiörakennetta täydentävää
sormimaista bussikaupunkia

Sormimalli 2020

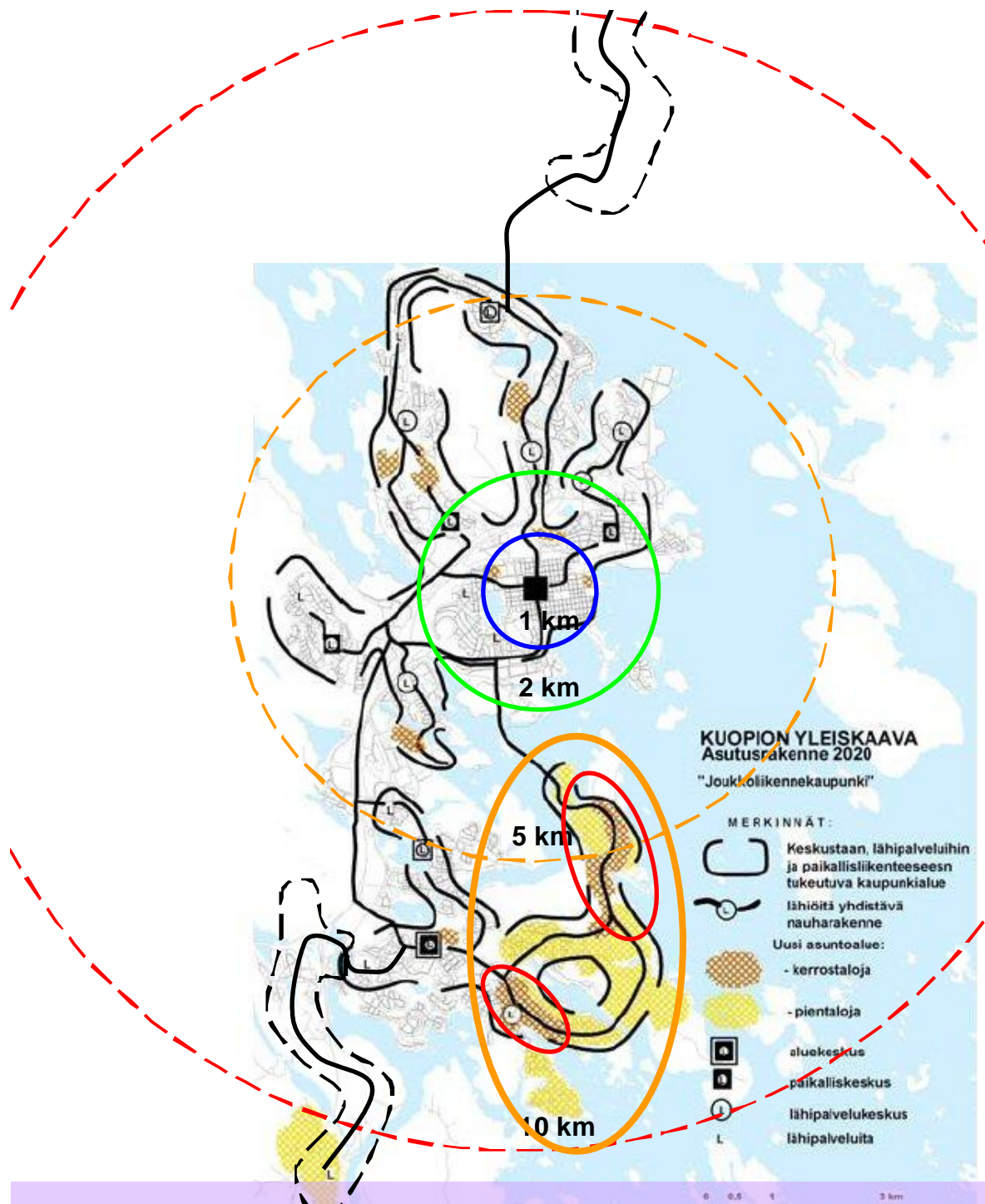
Tavoite:

**Tasapainoinen jalankulku-
joukkoliikenne- ja autokaupunki**

Joukkoliikennekaupunki:

Esimerkkejä:

Saaristokaupunki

Sormimalli 2020

Tavoite:

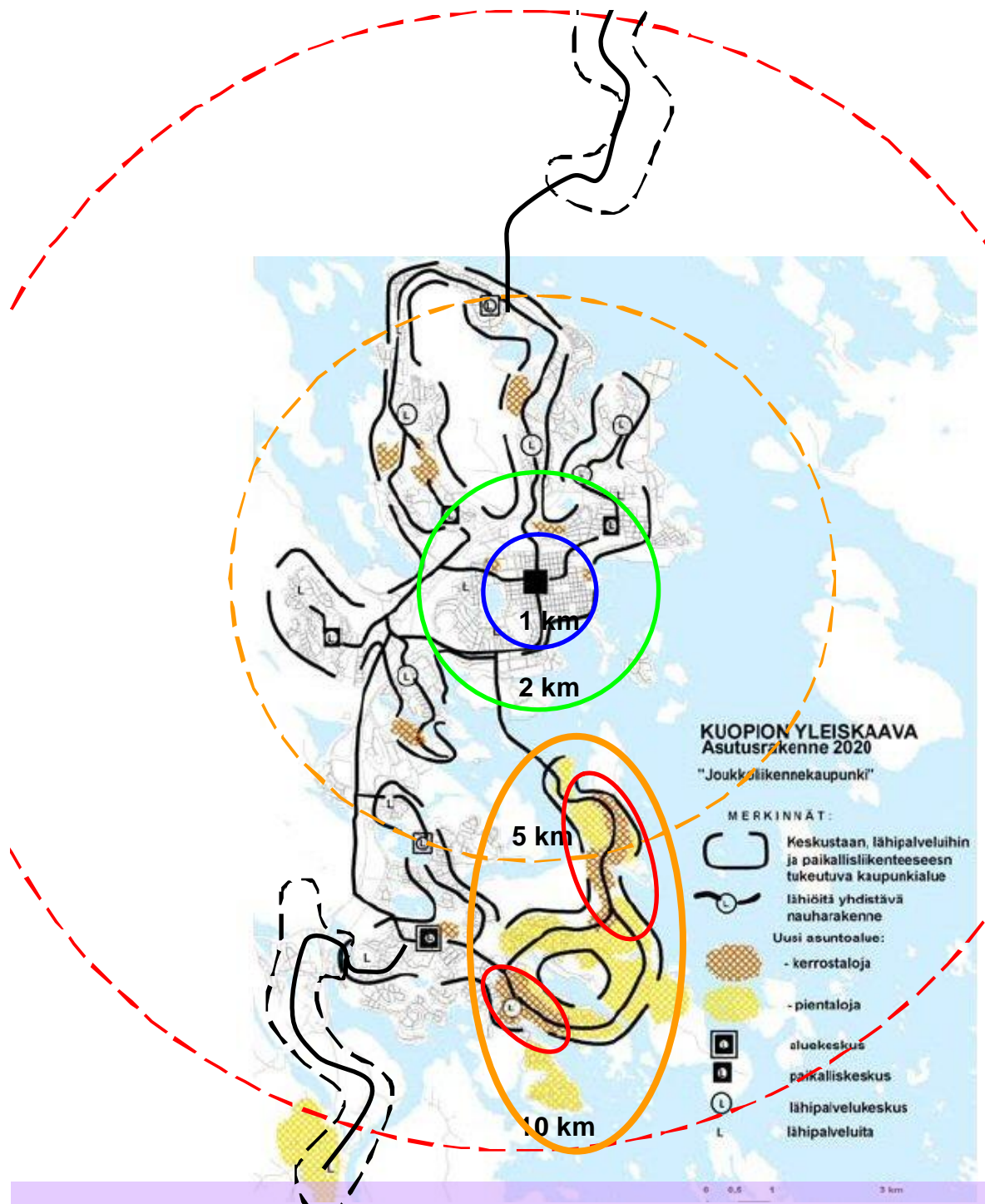
**Tasapainoinen jalankulku-
joukkoliikenne- ja autokaupunki**

Joukkoliikennekaupunki:

Esimerkkejä:

Saaristokaupunki

**Saaristokaupungissa bussikaupunki
(Lehtoniemi ja Pirtti) sekä
autokaupunki (pientaloalueet)
liittyvät toisiinsa ja täydentävät
toisiaan.**

Sormimalli 2020

Tavoite:

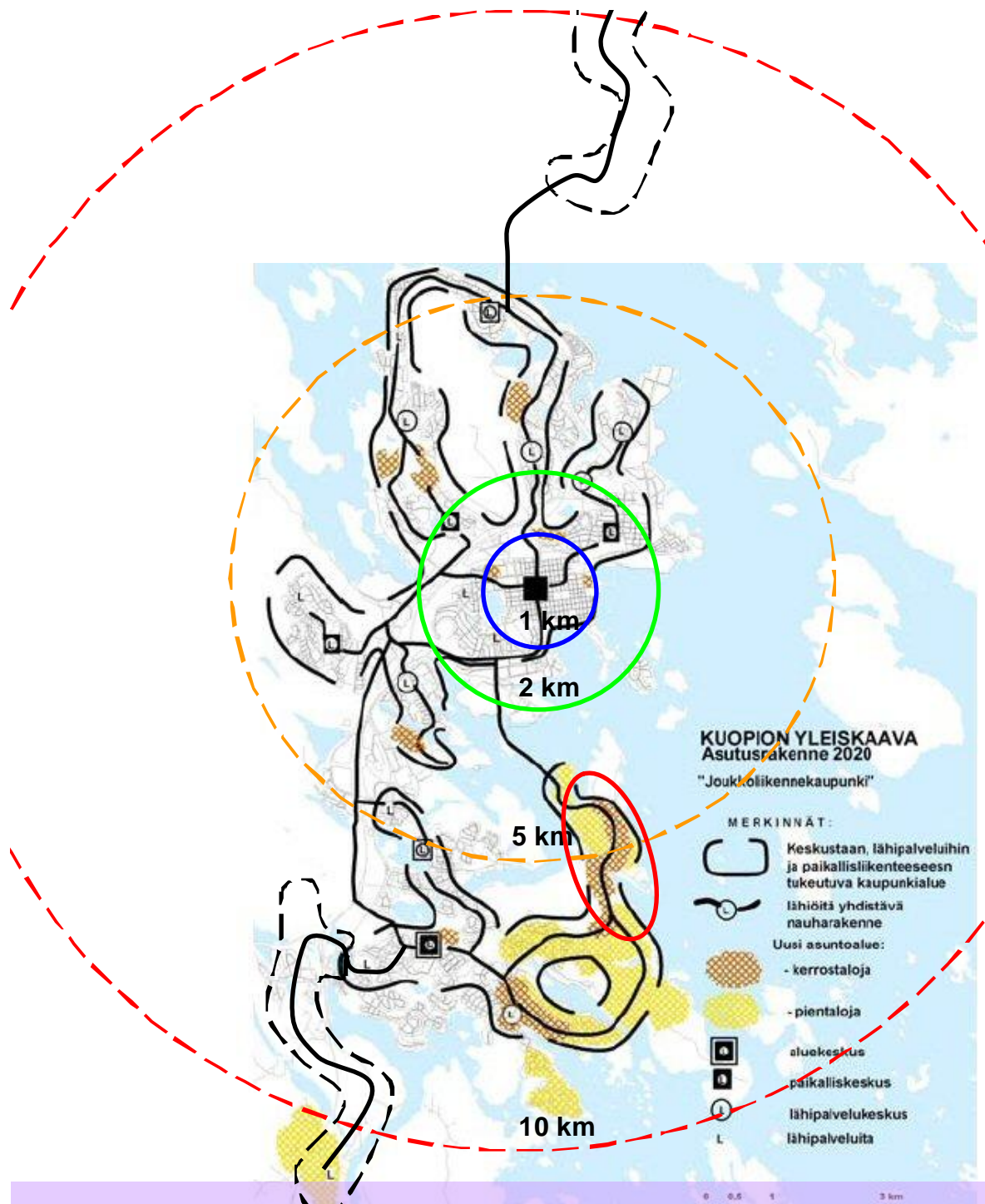
**Tasapainoinen jalankulku-
joukkoliikenne- ja autokaupunki**

Joukkoliikennekaupunki:

Esimerkkejä:

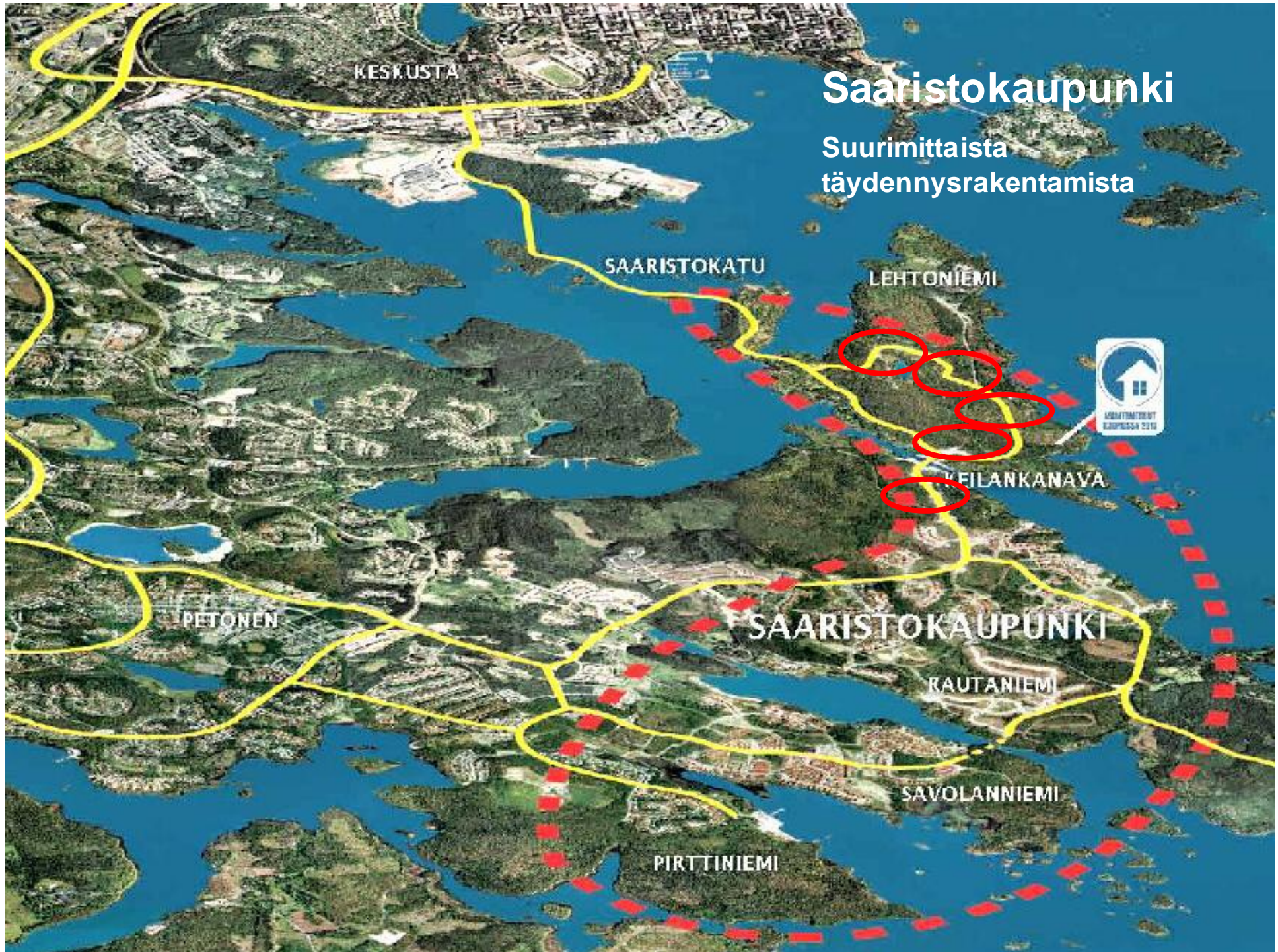
Saaristokaupunki

Saaristokaupungin Lehtoniemi

Saaristokaupunki

Suurimittaista
täydennysrakentamista

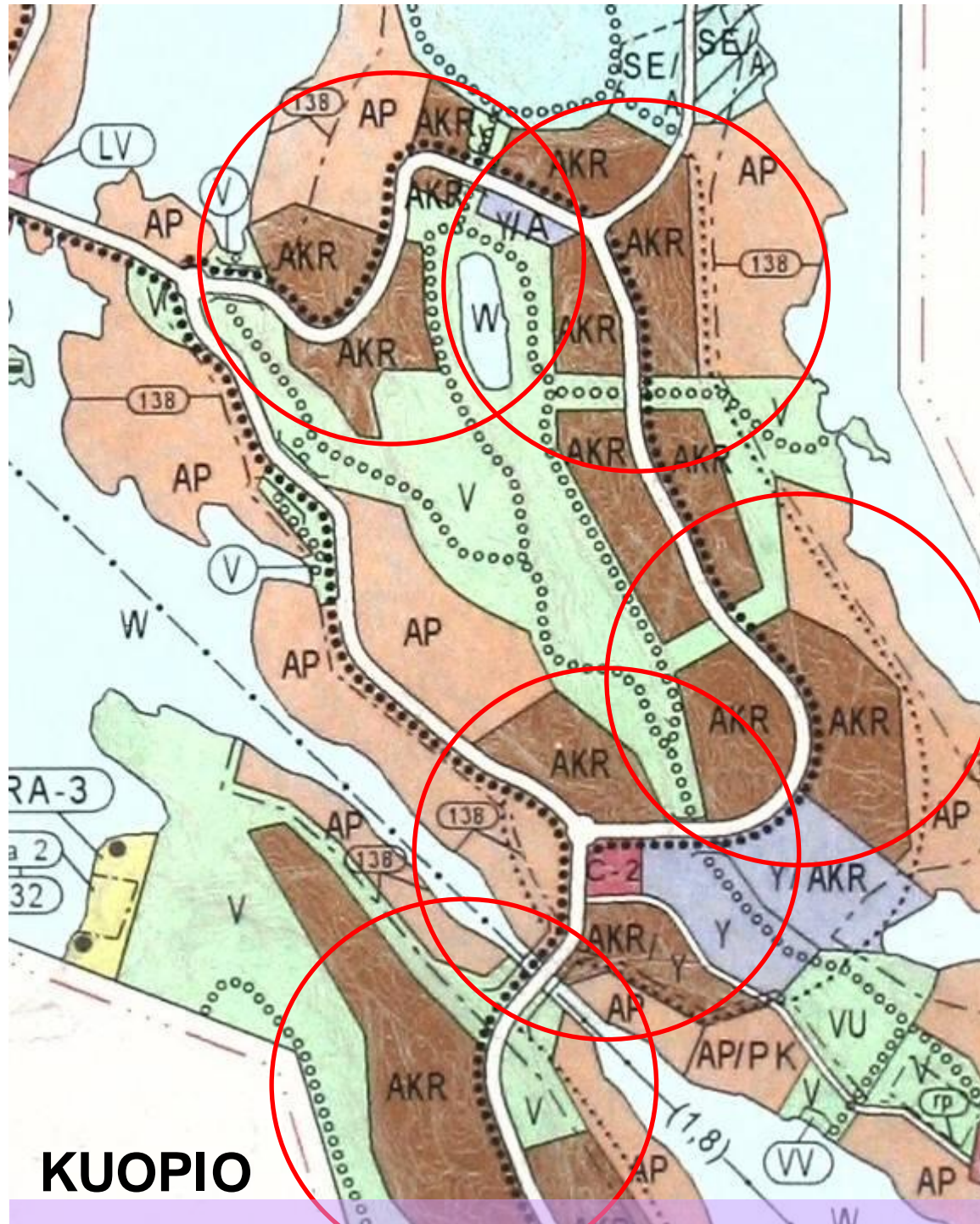

Sormimalli 2020

Lähiöt ja bussikaupunki

Uutta bussikaupunkia,
Saaristokaupungin Lehtoniemi

6000 asukasta

KUOPIO

Leo Kosonen

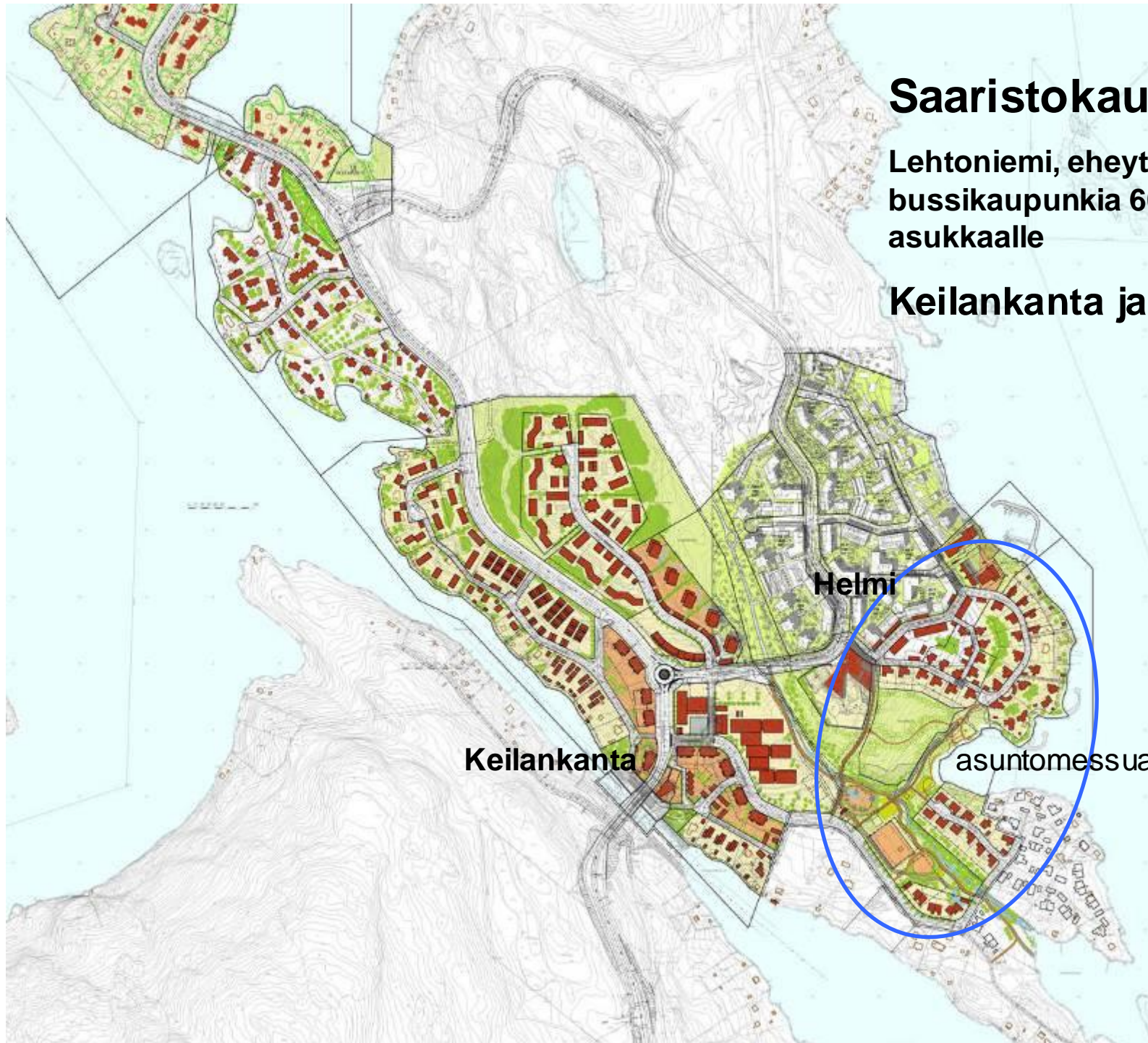

7.5.2008

Saaristokaupunki

Lehtoniemi, eheyttävää uutta
bussikaupunkia 6000
asukkaalle

Keilankanta ja Helmi

Keilankanta

Helmi

asuntomessualue

ASUNTOMESSUT
KUOPIOSSA 16.7.-15.8.2010

Saaristokaupunki

Lehtoniemi

Asuntomessualue 2010

Saaristokaupunki

Helmi

Uudet rantakorttelit luovat
edellytyksiä bussi-
kaupunginosien
toteutumiselle

Saaristokaupunki

Asuntomessualue liittyy
Helmen kaupunginosaan, joka
on Europan 8 -alue ja uutta
bussikaupunkia

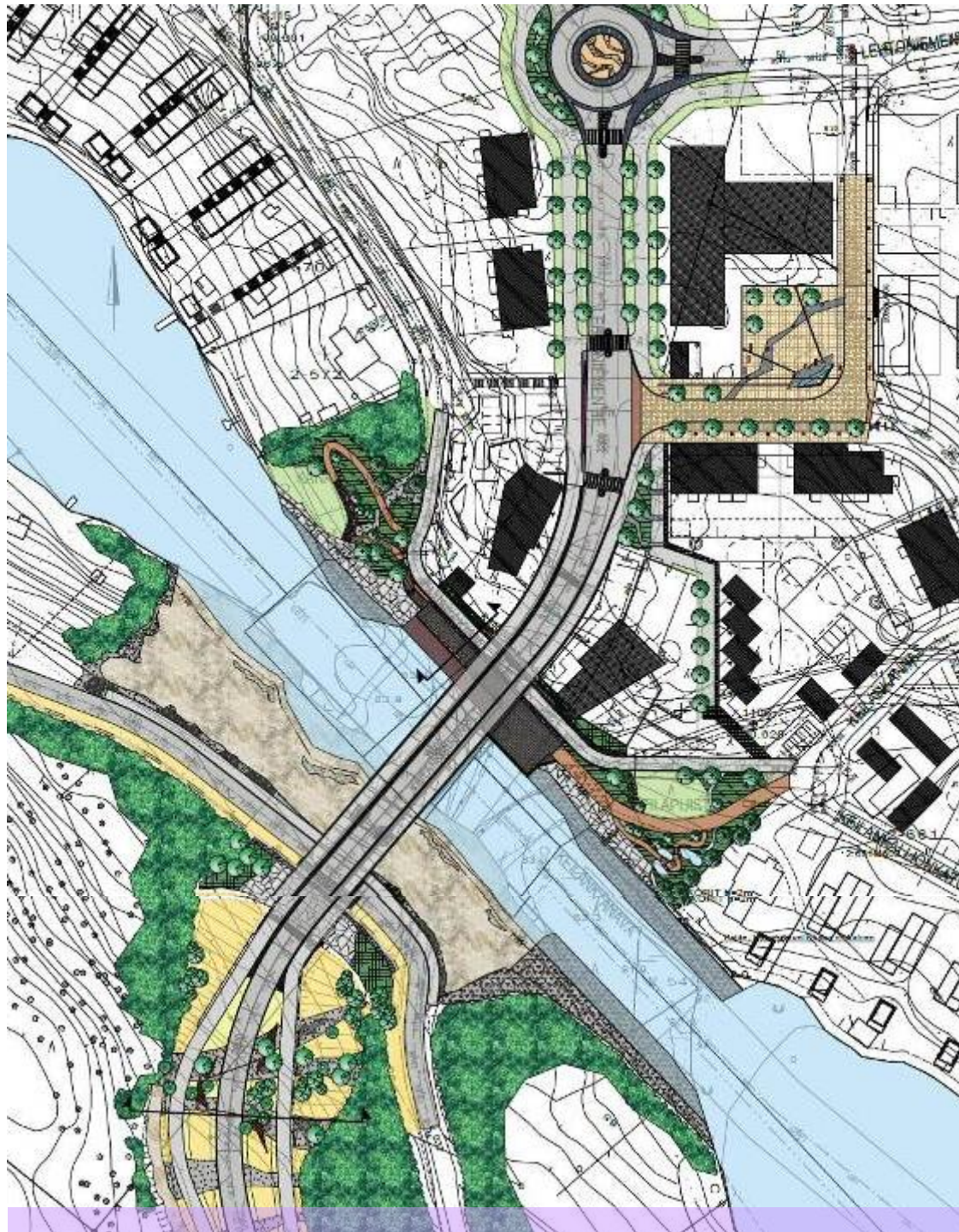
Bussikaupunginosa

Saaristokaupungin Lehtoniemi Helmi

European 8

Lunastetut ehdotukset ja
vuoden 2007 workshopin
ehdotus

Keilankanta

Saaristokaupungin keskus

Uutta bussikaupunkia, jossa
on kaupunkimainen
jalankulkuympäristö

Keilankanta

Kokonaisvaltainen
hankekaavoitus tuotti siltaan
liittyvät siltavahtitalot

Keilankanta

Plan of Art

Hannu Miettinen

Hannu Miettinen

Saaristokatu

Ensimmäinen luonnos 1989

Päätös rakentamisesta 2002

Valmistui 2008

**Laivaväylän siirtoon tarvittiin
uusi kanava ja korkea silta**

Valmistuivat 2007

Saaristokatu

Saaristokatu on matala maisemakatu, joka sivuaa saarten pohjoisrantoja.

50% alueen liikkumiskustannuksista ja päästöistä leikkautuu pois.

Saaristokatu

Matala maisemakatu 40 km/t,
materiaalit ympäröivästä
luonnosta

Transit City

Street of of Islands

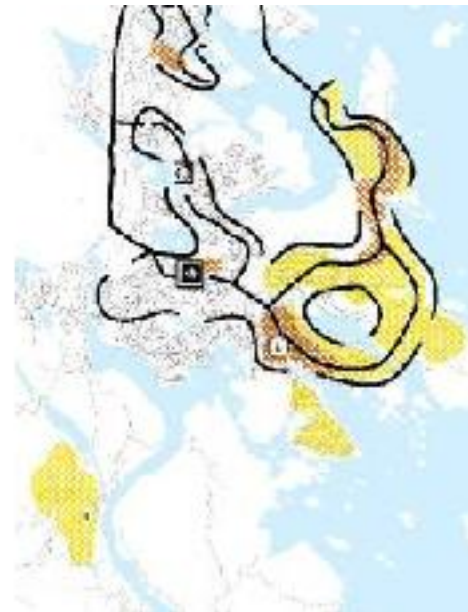

VE 0+ / Autokaupunki

VE 1 /Joukkoliikennekaupunki

YVA

yhdyskuntatalous

Saaristokatu

Saaristokatu ja kanava mahdollistavat suuret säästöt ilmastopäästöissä ja liikkumiskustannuksissa.

Saaristokadun YVA osoitti, että säästö uuden asutuksen liikenteessä on 50% (vuonna 2020).

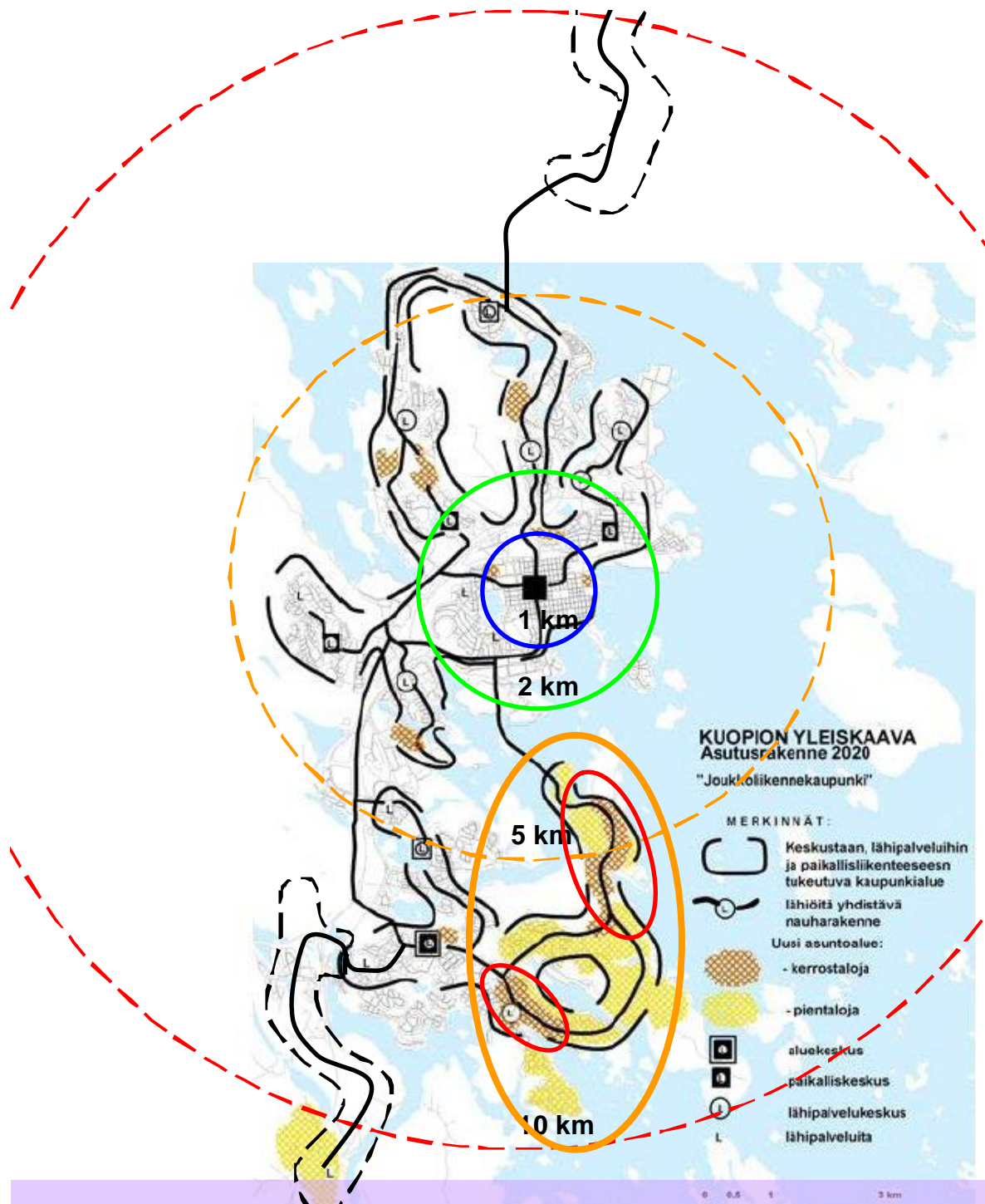
Kuopion Sormimalli 2020

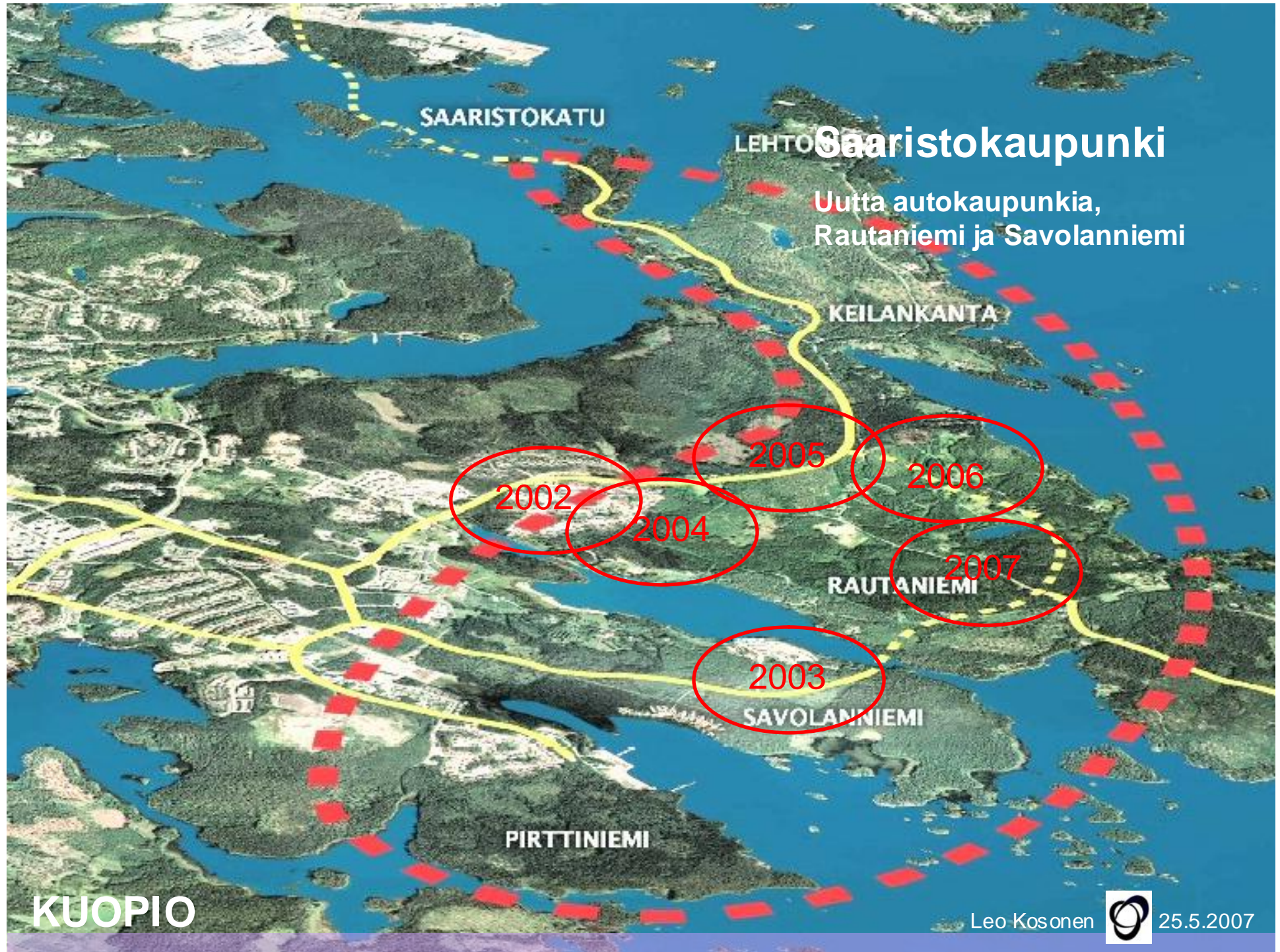
Tavoite:

*Tasapainoinen jalankulku-
joukkoliikenne- ja autokaupunki*

Saaristokaupunki:

**Saaristokaupungin
autokaupunkimaiset
pientaloalueet**

Saarisstokkaupunki

Uutta autokaupunkia,
Rautaniemi ja Savolanniemi

SAARISTOKATU

LEHTON

KEILANKANTA

2002

2004

2005

2006

2007

2003

RAUTANIEMI

SAVOLANNIEMI

PIRTTINIEMI

KUOPIO

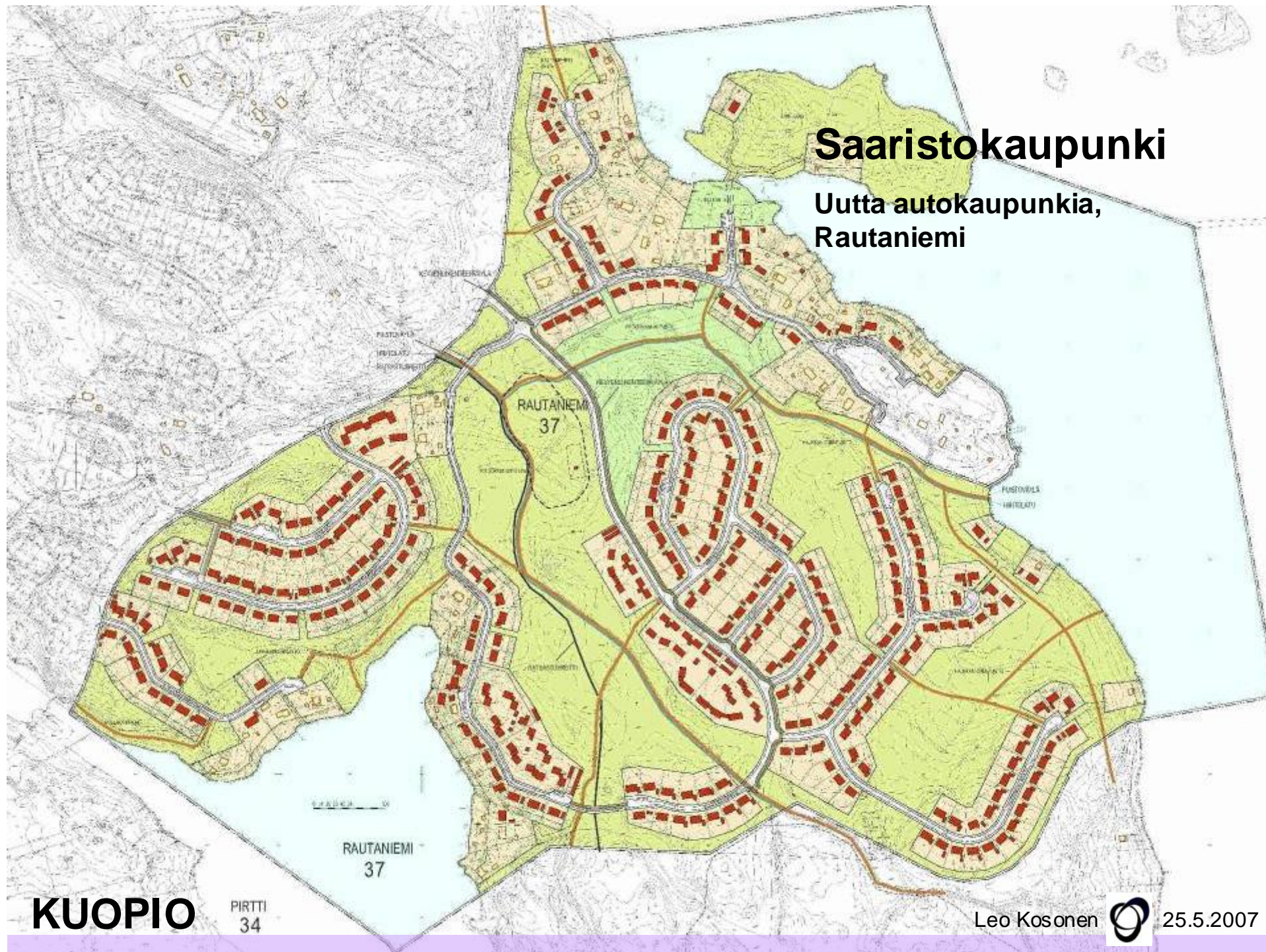
Leo Kosonen

25.5.2007

Saaristokaupunki

Uutta autokaupunkia,
Rautaniemi

I TASAMAAN TYYPPI

Yksikerroksinen, ainakin asuinitilat voidaan toteuttaa yhdessä tasossa. Ratkaisu voi olla myös osittain kaksikerroksinen.
+ 96.10 Rakennuksen asuinitilojen lattiatason ohjeellinen korkeusasema (autotalli-varasto -osa voi tarvittaessa olla eri tasossa).

I LOIVAN RINTEEN TYYPPI

Yksikerroksinen, porrastettu vähintään kahteen tasoon. Ratkaisu voi olla myös osittain kaksikerroksinen.
+ 97.20 (+ 96.10) Ylemmän ja alemman lattiatason ohjeelliset korkeusasemat (lattiatasoa voi olla useampiakin). Ilman sulkua oleva luku on kadunpuoleisten asuinitilojen lattiatason korkeusasema (autotalli-varasto-osa voi tarvittaessa olla eri tasossa).

1/2 I JYRKÄN RINTEEN TYYPPI

Osittain kaksikerroksinen, ylärinteen puolelta yksikerroksinen, alarinteen puolelta kaksikerroksinen. Erityistapauksissa ratkaisu voi olla myös osittain kolmikerroksinen (katkoviivat).
+ 97.30 (+ 94.50) Ylemmän ja alemman lattiatason ohjeelliset korkeusasemat. Ilman sulkua oleva luku on kadunpuoleisten asuinitilojen lattiatason korkeusasema (autotalli-varasto-osa voi tarvittaessa olla eri tasossa).

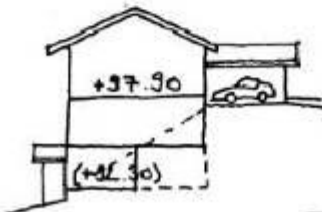
II TASAMAAN TYYPPI / KAKSIKERROKSI-

Kokonaan tai osittain kaksikerroksinen.
+ 98.50 Rakennuksen alemman asuinitilojen ohjeellinen korkeusasema (autotallilisenä).

II LOIVAN RINTEEN TYYPPI / KAKSI-

Kaksikerroksinen, porrastettu vähintään kahteen tasoon.
+ 97.20 (+ 96.10) Ylemmän ja alemman lattiatason ohjeelliset korkeusasemat (lattiatasoa voi olla useampiakin). Ilman sulkua oleva luku on kadunpuoleisten asuinitilojen lattiatason korkeusasema (autotalli-varasto-osa voi tarvittaessa olla eri tasossa).

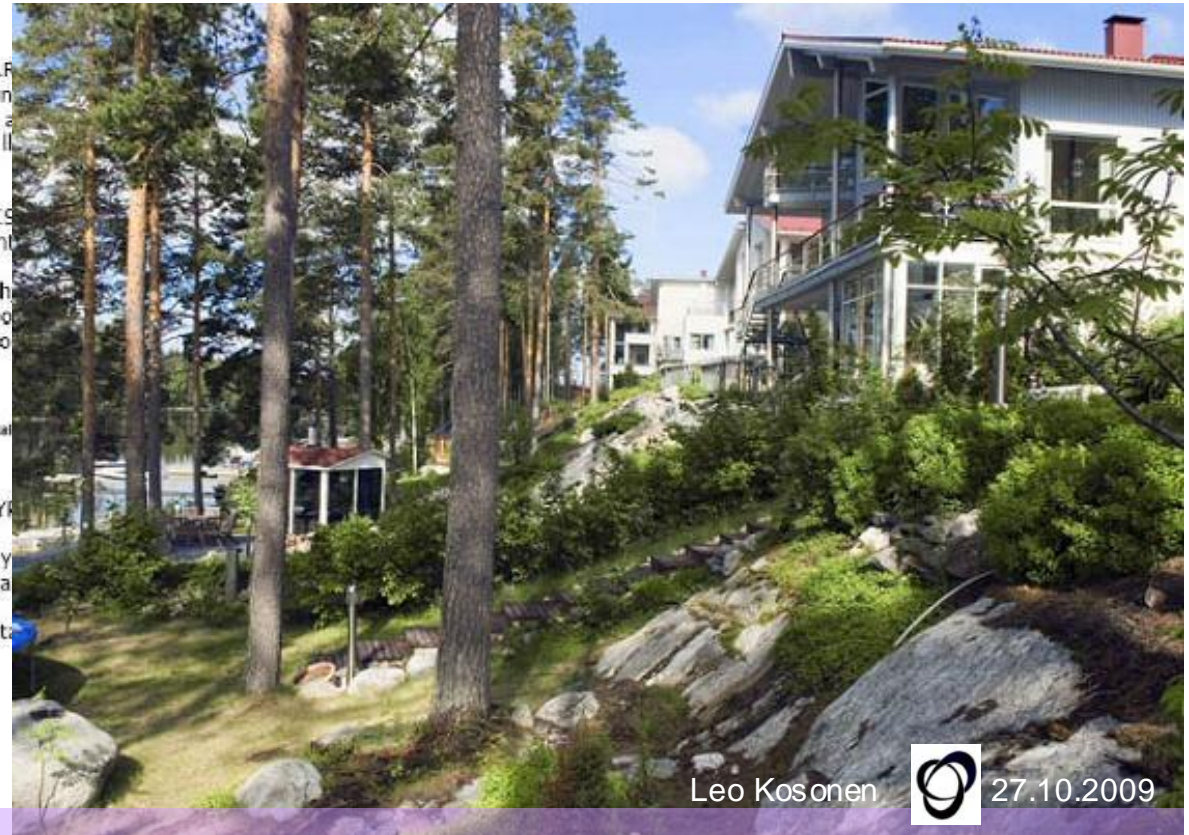
1/2 II JYRKÄN RINTEEN TYYPPI / KAKSIKERROKSI-

Osittain kolmikerroksinen, ylärinteen puolelta yksikerroksinen, alarinteen puolelta kaksikerroksinen.
(Autotalli-varasto-osa voi tarvittaessa olla eri tasossa).

Saaristokaupunki

Savolanniemi

Rakentamista vaihtelevaan järvimaisemaan

Saaristokaupunki

Rautaniemi

Rakentamista vaihtelevaan
järvimaaisemaan

Saaristokaupunki

Uutta bussi- ja autokaupunkia,
Savolanniemi

Kuopio 25.5.2007

Leo Kosonen

25.5.2007

Saaristokaupunki

Uutta bussi- ja autokaupunkia,
Savolanniemi

Saaristokaupunki

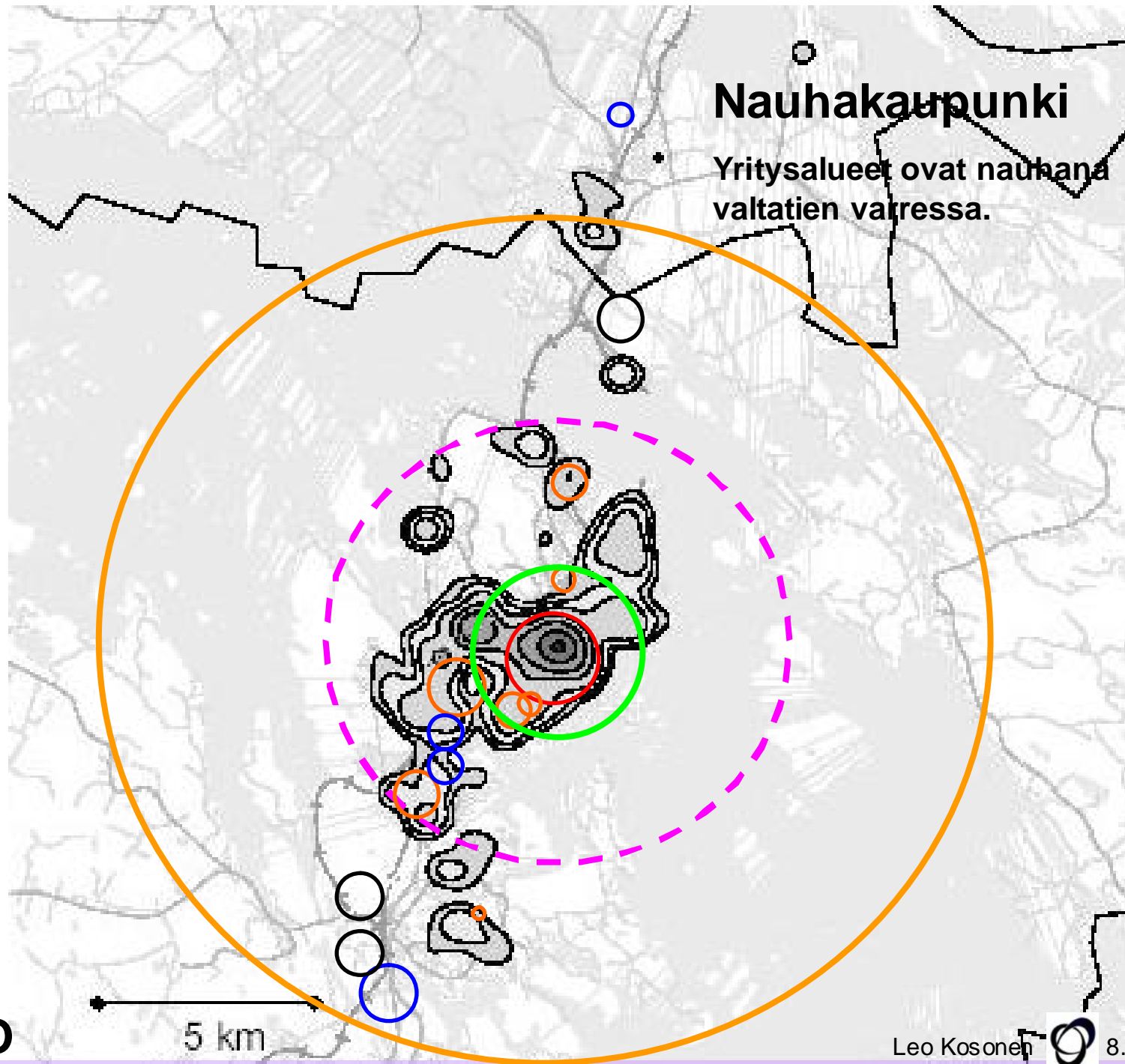
Uutta bussi- ja autokaupunkia,
Savolanniemi

Saaristokaupunki

Uutta bussi- ja autokaupunkia,

Nauhakaupunki

Yritysalueet ovat nauhana
valtatie varressa.

KUOPIO

5 km

Leo Kosonen

8.4.2008

Suuryksiköitä

Citymarket

Kauppapaikka HERMAN
Tilaa vaativaa kauppaa
Rajoitetusti erikoistavara-
kauppaa 2011

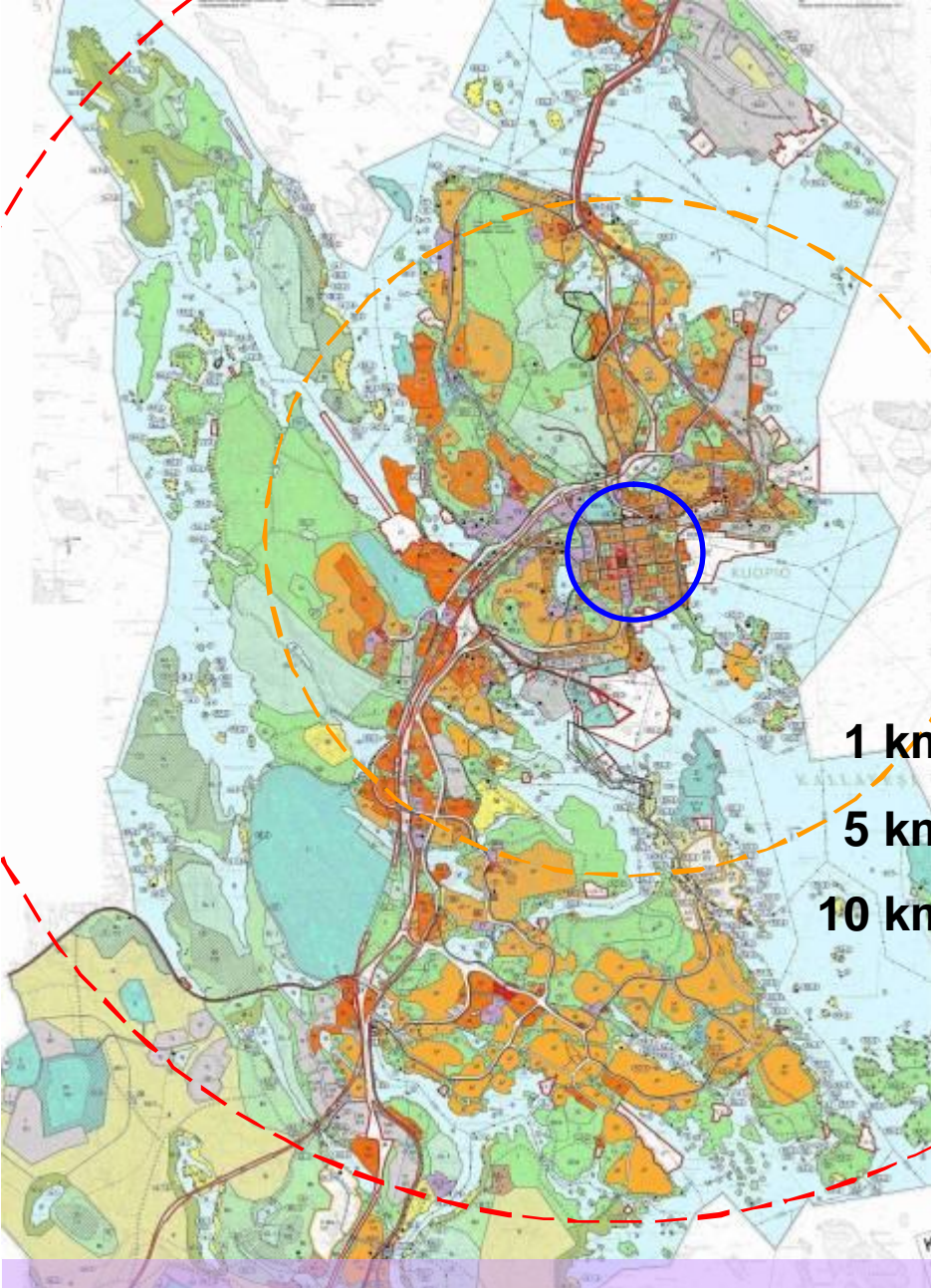

Matkus
IKEA + IKANO 2012

Haasteena maan niukkuus

Vesien runsaus ja arvokas luonto rajoittavat rakentamismahdollisuuksia

Viiden kilometrin säteellä vain alle 1/3 alueesta on voitu ottaa käyttöön, 5-10 kilometrin vyöhykkeellä osuus on vielä tätä pienempi

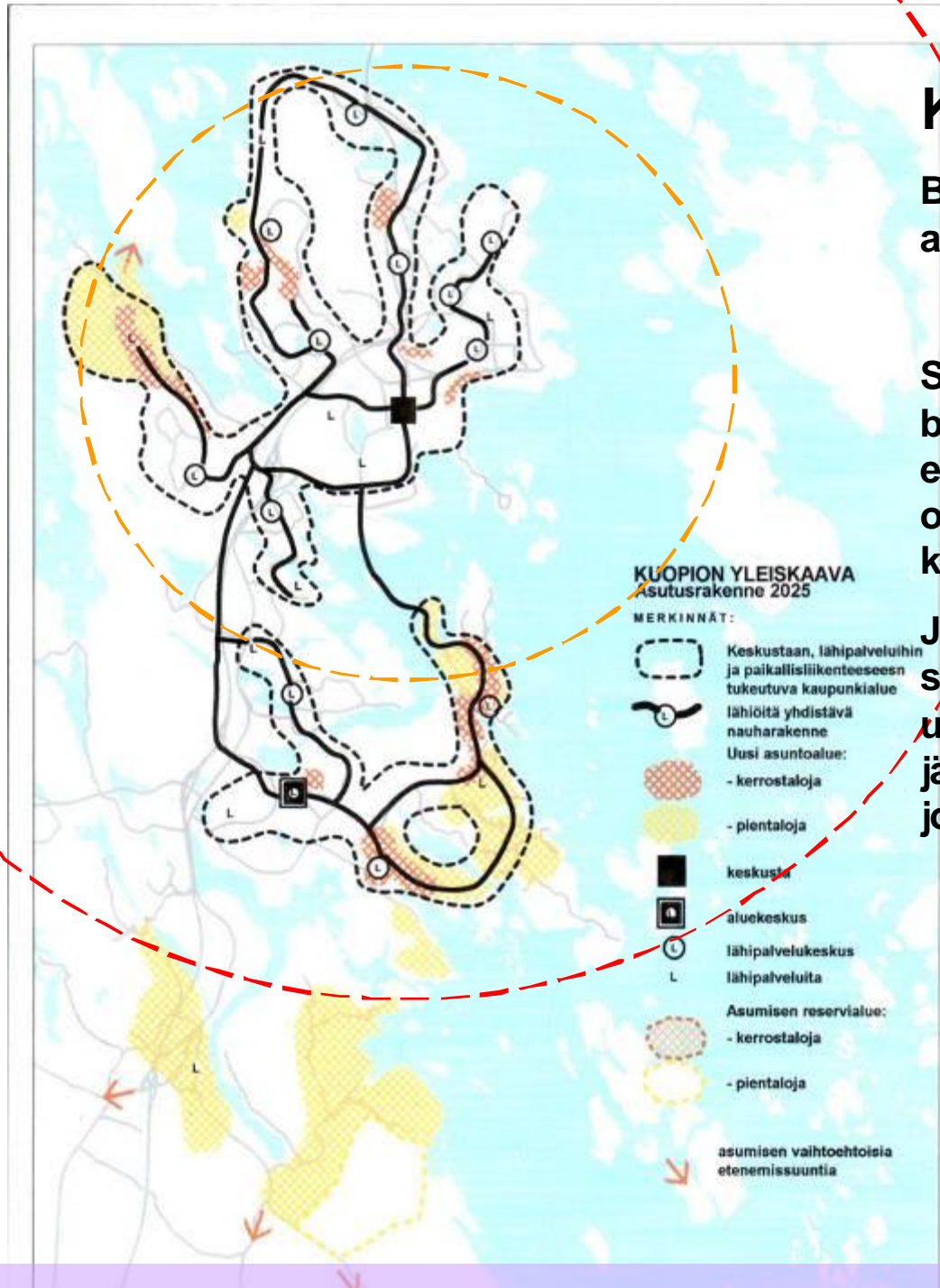
1 km 3 / 3 km²
5 km 25 / 80 km²
10 km 70 / 310 km²

Kuopio 2030

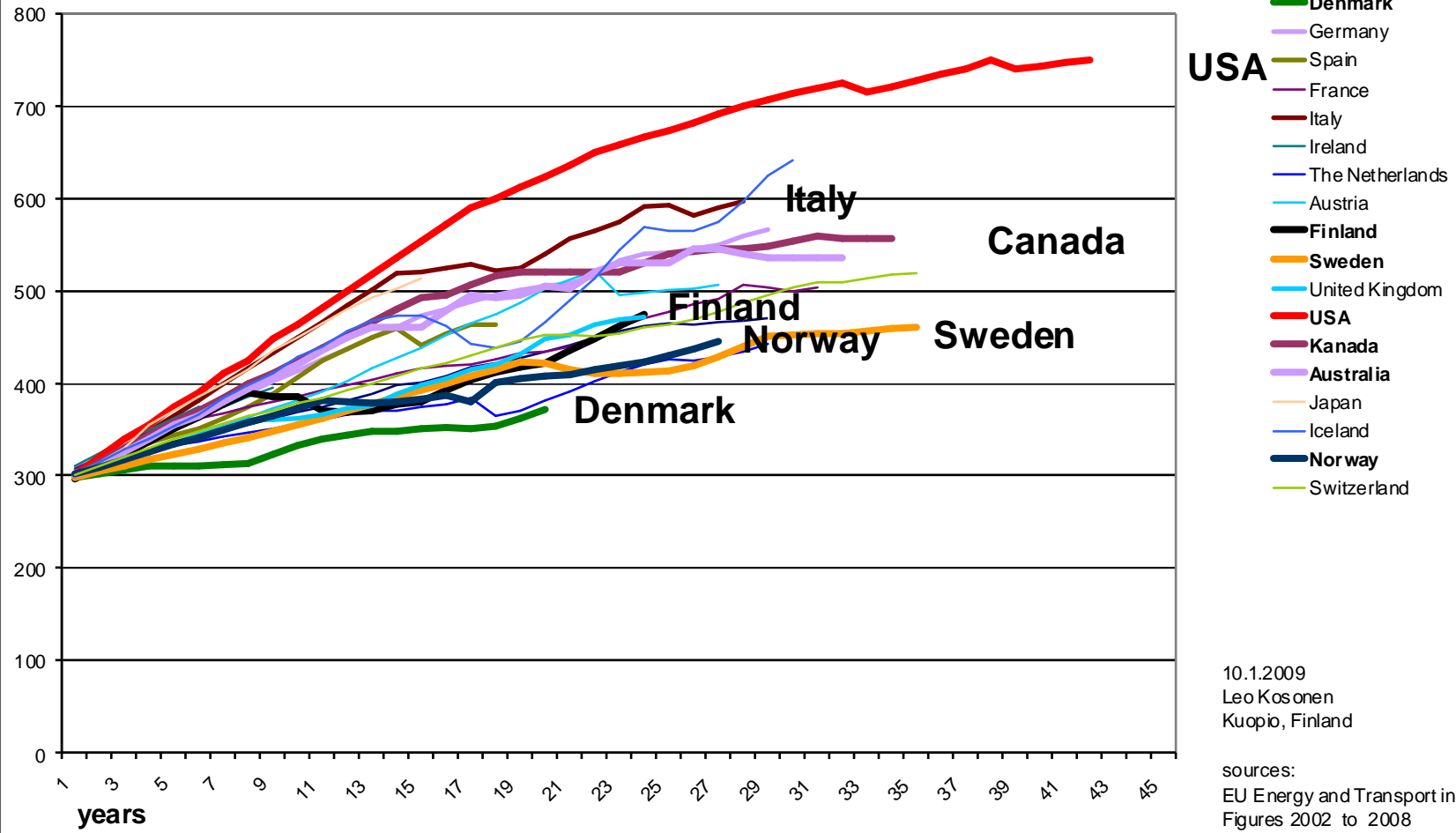
Bussikaupunki ja autokaupunki

Saaristokaupungin jälkeen bussikaupungin etäisyysvyöhykkeellä (10 km) on tilaa vain tiiviille kaupunkirakentamiselle.

Jos autokaupunki yhä kasvaa, se levittäytyy 10 km säteen ulkopuolelle, jonne ei pystytä järjestämään tehokasta joukkoliikennettä.

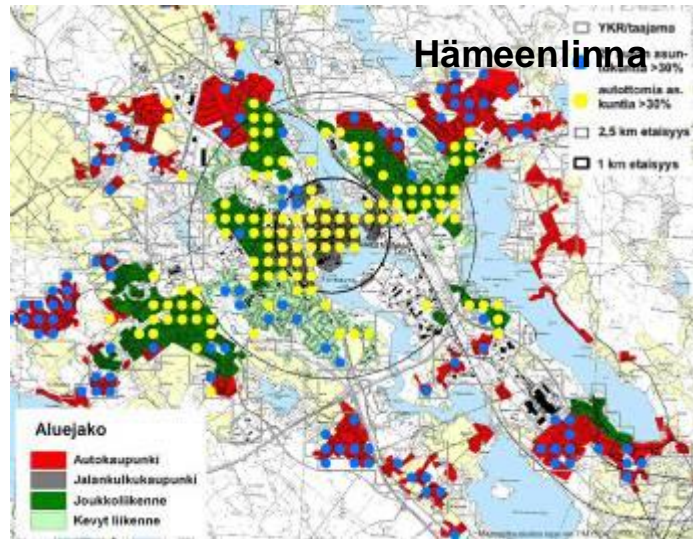
Car density since 300 cars/1000 inh

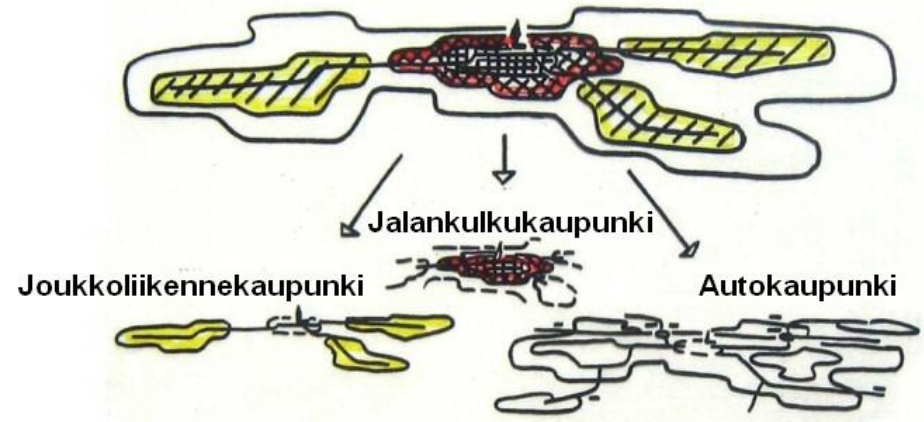
USA: data 2001 to 2006 missing. Canada, Australia and Japan: data 1998 to 2008 missing. Vans etc included by estimation,

10.1.2009
 Leo Kosonen
 Kuopio, Finland
 sources:
 EU Energy and Transport in
 Figures 2002 to 2008
 Auto ja tie 1978 - 98

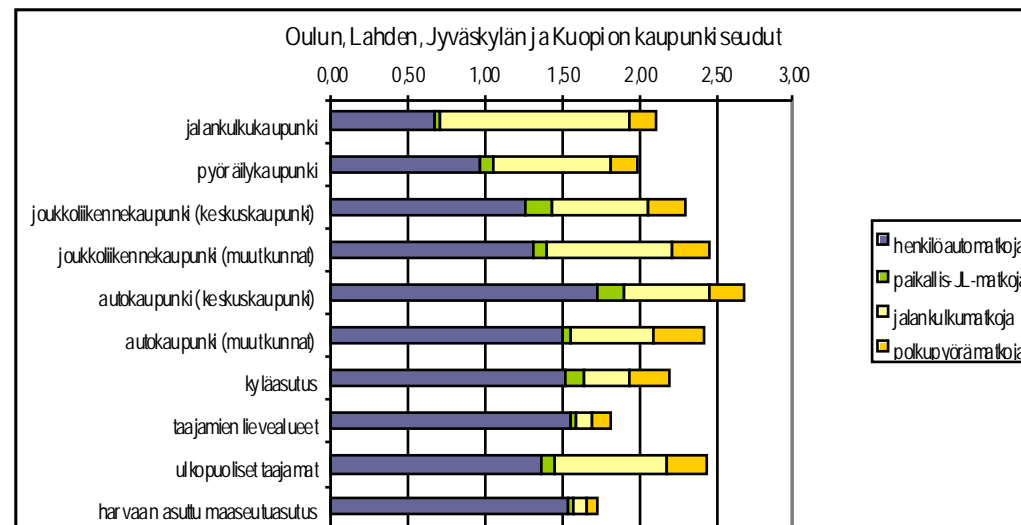
Kuopion vyöhykemalli / SYKE

Kuopion malli vuodesta 1993

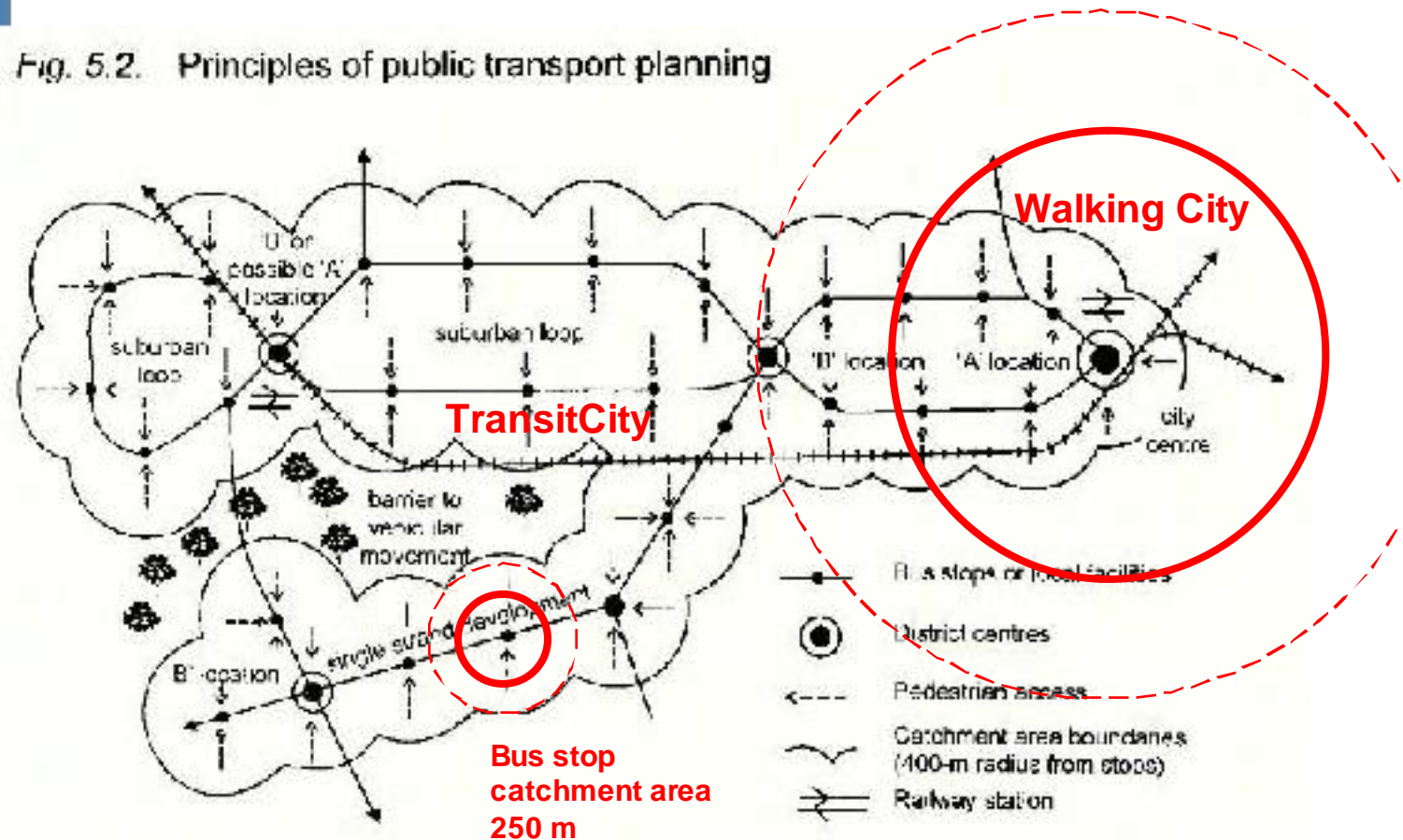
Asumisen tuotokset - valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus

Kuopio is a member of the Healthy Cities network and the Healthy Urban Planning group

Fig. 5.2. Principles of public transport planning

Source: Barton et al. (55) p. 124